DRAUGAS

2ND CLASS MAIL
April 18, 1995

THE LITHUANIAN WORLD – WIDE DAILY

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500
TELEFAKSAS (312) 585-8284

Vol. LXXXVI Kaina 50 c. ANTRADIENIS – TUESDAY, BALANDIS – APRIL 18, 1995 Nr. 74

Žemės savininkai reikalauja, kad valstybė atlygintų už paimtą turtą

Vilnius, balandžio 10 d. (LR) – Kaune balandžio 8 d. įvykusiame penktajame Lietuvos Žemės Savininkų Sąjungos suvažiavime dalyvavo 155 delegatai iš 29 rajonų. Suvažiavimo dalyviai aptarė žemės savininkų reikalavimus valstybei, kuri privalo grąžinti žemę arba teisingai už ją atlyginti, rašo Violeta Gustaitytė „Lietuvos ryte".

Pasak sąjungos pirmininko A. Liaugaudo, „valstybė turi atlyginti už tiek, kiek jai reikia turto, o ne tiek, kiek ji nori pasigrobti ir neteisėtai parduoti". A. Liaugaudas klausė, ar valdančioji partija, siūlanti nuosavybės teisių įstatymų pakeitimus, gerbia Lietuvos Konstituciją, kurioje sakoma, kad nuosavybės teisė neliečiama, išlieka jos tęstinumas: „dabartinis Seimas pradeda iš naujo dalyti nuosavybės teisę, kas rodo, jog valdančioji partija gyvena socialistinį bolševikinį gyvenimą".

Suvažiavimas priėmė rezoliuciją, jog valstybė besąlygiškai privalo išduoti žemės nuosavybės dokumentus.

Tėvynės Sąjungos (Lietuvos Konservatorių) pirmininkas Vytautas Landsbergis suvažiavime teigė, jog tai, kas vyko Seime po rinkimų, kada nors bus aprašyta kaip didelė kova dėl žemės. Tėvynės Sąjungos frakcijos nariai Seime, politikai gina žemės savininkų teisės Konstituciniame Teisme, kuriame, pasak V. Landsbergio, buvo „viskas atmestos LDDP pastangos įteisinti vadinamojo Liaudies Seimo nacionalizaciją".

Vytautas Landsbergis Žemės Savininkų Sąjungos nariams siūlė pagalvoti, kaip spręsti savo problemas. Pasak jo, „tokie dalykai sprendžiami per tvirtas, valstybės reikalus visapusiškai matančias politines partijas", o patys žemės savininkai turi būti politinėse partijose.

Suvažiavime kalbėjo Seimo nariai Algirdas Katkus, Saulius Pečeliūnas, Valstiečių partijos, Žmogaus teisių gynimo asociacijos, „Tėviškėnų" draugijos bei kitų organizacijų atstovai. Pasigirdo ir delegato replika, jog vyksta suvažiavimas, o ne partinis susirinkimas.

Žemės ūkio ministerijos sekretoriui A. Putvinskiui trumpai pakalbėjus apie savo darbą Dotnuvoje, ministerijoje įvykusius „tam tikrus pokyčius santykiuose su žemdirbiais", apie Lietuvos žmonių pirmumo teisę statyti užtvankas ant ežerų ir upių, salėje kilo triukšmas ir buvo šaukiama „Gėda!"

Suvažiavimas išrinko naują sąjungos pirmininką. Juo tapo kaunietis E. Raugalas, kuris pakeitė penkerius metus nuo pat sąjungos įsikūrimo jai vadovavusį A. Liaugaudą.

Suvažiavime sąjungos rajonų skyriai pertvarkyti pagal apskritis, išrinkti laikinieji apskričių skyrių organizatoriai.

Didįjį Penktadienį stipriai kareivių saugomoje Jeruzalėje katalikų vienuolė nešė kryžių tradiciniame kryžiaus keliuose senamiesčio gatvėmis. Tą pačią dieną Romoje tradiciniuose popiežiaus vedamuose kryžiaus keliuose prie apšviesto Koliziejaus popiežius pirmą kartą pakvietė pasauliečius panešėti kryžių, jų tarpe ir tris moteris. Sustodamas prie dvylikos stočių Jonas Paulius II klausėsi Reformatų protestantų vienuolės iš Šveicarijos ses. Minke de Vries sukurtų kryžiaus kelių meditacijų. Kryžiaus nešėjų tarpe, šalia kitos tos vienuolijos narės, buvo ir rusų Ortodoksų kunigas – ilgametis popiežiaus bičiulis. Meditacijose ses. De Vries iškėlė Kristaus motiną, „kuri iškentėjo visas moteriai galimas kančias, bejėgiškai stebėdama kankinamą savo Sūnų". Didįjį Ketvirtadienį Jonas Paulius II paskelbė ganytojišką laišką pasaulio kunigams „Moterų kilnumas", kuriame rašo, kad jų laikysena moterų atžvilgiu turi būti kaip su motina ar seserimi.

Vyriausybė susirūpino šalies gyventojų sveikata

Vilnius, balandžio 7 d. (LR) – Penki ministrai – sveikatos apsaugos Antanas Vinkus, aplinkos apsaugos – Bronius Bradauskas, žemės ūkio – Vytautas Einoris, valdymo reformų ir savivaldybių reikalų – L. Mindaugas Stankevičius ir vidaus reikalų – Romasis Vaitekūnas – bei Lietuvos generalinis prokuroras Vladas Nikitinas, susirūpinę grėsminga šalies higienine ir epidemiologine būkle bei žmonių sveikata, paskelbė kreipimąsi į visuomenę, miestų ir rajonų savivaldybes. Kreipimesi sakoma, kad žmonės, spręsdami sudėtingas socialines ir ekonomines problemas, ne visada pakankamai dėmesio skiria kasdieniniams higienos klausimams.

Šalyje pablogėjo artezinių gręžinių (šulinių) ir kitų vandens tiekimo įrenginių inžinerinė ir techninė priežiūra. Daugiau kaip pusės kaimo šachtinių šulinių vanduo neatitinka higienos normatyvų. Palyginti su 1990 m., pernai šalyje buvo devynis kartus mažiau visuomeninių pirčių, šešiolika kartų daugiau įregistruota susirgimų niežais. Pernai šalyje niežais susirgo 17,600 žmonių. Pirčių nebeliko Alytuje, Kelmėje, Marijampolėje, Prienuose, Raseiniuose, Tauragėje.

Daugiausia netvarkos yra Vilniuje: nešvarios gyvenamųjų namų laiptinės, rūsiai, viešieji tualetai, autobusų ir geležinkelio stotys, blogai valomos gatvės ir aikštės. Visa tai sudaro palankias sąlygas veistis graužikams (žiurkėms, pelėms ir kt.). Nuo 1991 m. beveik perpus sumažėjo graužikų naikinimo darbų apimtys.

1994 m. visoje šalyje per 8,000 žmonių nukentėjo nuo valkataujančių šunų ir kačių. Skiepijimo nuo pasiutligės kursas vienam žmogui kainuoja apie 1,300 litų.

Pernai šalyje įregistruota 1,900 salmoneliozės, 2,400 dizenterijos atvejų. Ūmių žarnyno infekcijų išplitimui turi įtakos ir bloga maisto produktų kokybė. Padidėjęs mikrobinis užterštumas pernai nustatytas 8.4% tirtų maisto produktų mėginių.

1994 m. trichineliozė buvo įregistruota 28 vietovėse. Trichinelėmis užkrėsta skerdiena buvo prekiaujama valstybinėse ir privačiose prekybos įstaigose. Praėjusiais metais 38 žmonės susirgo difterija, devyni jų mirė.

Konstatuodami grėsmingą higieninę ir epidemiologinę šalies būklę, penki ministrai ir šalies, generalinis prokuroras siūlo miestų ir rajonų savivaldybėms iki birželio 1 d. apsvarstyti savo vietos higieninę ir epidemiologinę būklę ir priimti atitinkamas programas padėčiai pagerinti. Siūloma išregistruoti įmones, nuolat pažeidinėjančias higienos normatyvus, ypač jei dėl jų kaltės gyventojai susirgo žarnyno grupės infekcinėmis ligomis ir trichinelioze.

Kaunas turi naują merą

Kaunas, balandžio 13 d. (KD-AGEP) – Tėvynės sąjungos (Lietuvos Konservatorių) Kauno skyriaus pirmininkas V. Katkevičius ilgai nedelsdamas pasiūlė miesto meru išrinkti Tėvynės Sąjungos partijos narį, privačios įmonės „Gerdas" vadovą Rimantą Tumosą.

Pretendentą į miesto merus jis apibūdino kaip baigusį dvi aukštąsias mokyklas – Kauno Politechnikos Institutą ir Vilniaus universitetą – išsilavinusį žmogų, išaugusį mokytojų šeimoje.

Kitas miesto savivaldybės narys jaunalietuvis A. Skimbora uskas kandidatu į savivaldybės merus iškėlė „Jaunosios Lietuvos" partijos vadą Stanislavą Buškevičių. Jo kandidatūrą tuoj pat parėmė Lietuvos Laisvės Sąjungos pirmininkas Vytautas Šustauskas.

Rinkimai vyko slaptu balsavimu. Už Rimantą Tumosą balsavo 25 savivaldybės nariai, o už Stanislavą Buškevičių – 12. Taigi, Kauno metu išrinktas Rimantas Tumosa.

Kitą savaitę bus renkamas Kauno miesto vicemeras. Rinkimuose be konkurencijos Kauno rajono metu tapo Valerijonas Senvaitis.

Lietuva žengia į Europos Sąjungą

Vilnius, balandžio 13 d. (R-AGEP) – Briuselyje parafuota Lietuvos asocijuotos narystės Europos Sąjungoje sutartis, kurią numatoma pasirašyti gegužės mėnesį, praneša „Respublikos" laikraštis. Pasak Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos sekretoriaus Albino Januškos, derybos dėl šios sutarties tęsėsi penkerius metus.

Lietuvos įsipareigojimą Europai patvirtino ir tai, kad beveik visos Lietuvos politinės partijos ir judėjimai sutarė išspręsti žemės pardavimo užsieniečiams klausimą, o dabartinis įstatymas, draudžiantis parduoti žemę užsieniečiams yra pagrindinė kliūtis, trukdanti Lietuvai būti priimta asocijuota nare Europos Sąjungoje.

Parafuotoje sutartyje pažymėta, kad ne žemės ūkio paskirties žemė, skirta tiesioginei ūkinei veiklai, bus parduodama Europos Sąjungos šalių bendrovių Lietuvoje įsteigtoms dukterinėms įmonėms ir filialams bei piliečiams. Lietuvos derybose su Europos Sąjunga sutarta, kad pereinamasis laikotarpis baigsis 1999 metais. Briuselyje taip pat parafuotos Europos Sąjungos sutartys su Latvija ir Estija.

Lietuvos Seimo delegacija vieši Vengrijoje

Vilnius, balandžio 14 d. (LR-AGEP) – Vengrijoje viešinti Lietuvos Seimo delegacija, kuriai vadovauja Seimo pirmininkas Česlovas Juršėnas, balandžio 13 d. susitiko su Vengrijos parlamento frakcijų atstovais. Pirmąją vizito dieną ją priėmė Vengrijos prezidentas Arpad Goncz.

Česlovas Juršėnas ir Seimo nariai Alvydas Baležentis, Vytautas Plečkaitis, Vladas Būtėnas susitiko su Vengrijos užsienio reikalų ministru. Buvo aptarti Vengrijos ambasados Vilniuje įsteigimo klausimai.

JAV kongresmanai lankosi Seime

Vilnius, balandžio 14 d. (LR-AGEP) – JAV Atstovų rūmų delegatai Jerry Solomon ir Doug Bereuter balandžio 13 d. buvo atvykę į Vilnių su vienos dienos vizitu. Vienas iš Respublikonų partijai atstovaujančių kongresmanų tikslų Lietuvoje, kurią jie lanko vizito po Vidurio Europą metu – susipažinti, kaip naudojama jų kolegos Martin Frost komiteto Seimui skirta parama. Mat praėjusiais metais Lietuvos Seimui skirta lėšų, už kurias Seime buvo įrengti kompiuteriai bei įstaigta biblioteka, gaunanti pagrindinių pasaulio periodinių leidinių.

Analizuotos Baltijos šalių mokesčių sistemos

Vilnius, balandžio 7 d. (LR-AGEP) – Ekonomikos ir Privatizavimo Instituto specialistai išnagrinėjo Lietuvos mokesčių sistemą ir palygino ją su kaimyninių šalių mokesčių sistemomis. Vienas iš analizės autorių pažymėjo, kad dalies verslininkų nuostata, kad Lietuvos vyriausybės šalies pinigų tvarkymo politika yra pražūtinga investicijoms ir verslui, ne visai pagrįsta. Tačiau Lietuvoje mokesčiai didesni nei Latvijoje ar Estijoje.

Latvijoje mokesčiai siekia 37%, ir oficialiai paskelbta, kad per artimiausius penkeris metus jie neviršys 37%-39%. Estijoje mokesčiai neviršija 40%.

Lietuvoje mokesčiai kai kuriose įmonėse siekia 45%-49%. Bendroji mokesčių suma Lietuvoje buvo 43.4%, o šiemet gali padidėti iki 45%. Specialistų žiniomis, įmonių pelno mokesčio dalis biudžete yra nedidelė, pagrindinę dalį sudaro fizinių asmenų ir socialinio draudimo mokesčiai, kurie yra 30% nuo darbo užmokesčio. Pagal naująjį Gyventojų pajamų mokesčio įstatymą bus apmokestinami ir akcininkų dividendai, todėl įmonių pelno mokesčių dalis biudžete dar sumažės.

Ekspertai siūlo įmonių pelno mokesčio atsisakyti arba sumažinti iki 25%. Estijoje pelno mokestis yra 26%, Latvijoje šis mokestis privačioms įmonėms yra 25%.

Ekspertai mano, kad mokesčių reformą reikia pradėti nuo Mokesčių pagrindų įstatymo, kuriame nustatyta, kad apmokestinimo lygis neturi viršyti 40%.

Smulkieji verslininkai prašo pagalbos

Vilnius, balandžio 6 d. (LR-AGEP) – Vasario 22 d. Lietuvos vyriausybė nutarė, kad už prekybą turgavietėse smulkieji verslininkai turės mokėti 1,400 litų (350 dol.) mokestį per metus.

Marijampolės turgaus prekiautojai kreipėsi į Seimo narį Kazį Bobelį, prašydami tarpininkauti, kad būtų sumažintas smulkiojo verslininko patento mokestis bent iki tol, kol Lietuvoje pagyvės gamyba ir atsiras daugiau darbo vietų. Dauguma turgaus prekeivių užsiima šiuo verslu todėl, kad prieš metus, pusantrų neteko nuolatinių darbų.

Naujasis mokestis yra vienodas ir prekiaujantiems Gariūnuose, ir provincijos turgeliuose. Neturintieji patento turės mokėti 500 dol. baudą.

LDDP atmeta kaltinimus dėl turto „plovimo"

Vilnius, balandžio 14 d. (LR-AGEP) – Seimo LDDP frakcijos seniūnas Gediminas Kirkilas atmetė bet kokius kaltinimus partijai, kad dalis jos narių „išplovė" buvusios Lietuvos Komunistų Partijos (LKP) turtą. Kaip rašo „Lietuvos rytas", jis komentavo dienraštyje „Respublika" skelbiamą rašinį „Klanas", kuriame LDDP frakcijos Seime narys Alfonsas Navickas kaltinamas partijos turto „plovimu".

Gediminas Kirkilas sakė, kad 1990-1991 metais tuometinės vyriausybės prašymu nuo Maskvos atsiskyrusi LKP ėmėsi saugoti partijos turtą, kad jis neatitektų „platformininkams". Tuo metu Lietuvos vyriausybei vadovavo Kazimiera Prunskienė, jos pavaduotojas buvo Algirdas Brazauskas, o Sovietų Sąjungos Komunistų Partijai pavaldžios LKP pirmasis sekretorius buvo Mykolas Burokevičius.

Nuo Sovietų Sąjungos Komunistų Partijos atsiskyrusiai Lietuvos Komunistų Partijai priklausantys pastatai buvo perduoti akcinei bendrovei „Ida", siekiant juos išsaugoti Lietuvos jurisdikcijoje. Po pučo Maskvoje 1991 m. rugpjūčio mėnesį LKP pasiūlė 97% turto perduoti švietimo ir mokslo reikmėms.

Pasak LDDP nario Juozo Bernatonio, tuometinė Aukščiausiosios Tarybos vadovybė, atsisakiusi dovanų, pareiškė, kad LKP turtas bus atimtas. Pasak Juozo Bernatonio, dabar reikia klausti tuometinio premjero Gedimino Vagnoriaus, kur tas turtas.

Dėl „Respublikos" straipsnių Seimo narys Alfonsas Navickas turės aiškintis LDDP frakcijoje. Gediminas Kirkilas, nusistebėjęs, iš kur atsirado slaptieji įrašai, kuriais paremtas rašinys „Respublikoje", mano, kad tai užsienio žvalgybos darbas, tačiau neaišku, kaip tokiu atveju jie atiteko laikraščiui.

Nauja įstaiga ieškos paskolų Lietuvai

Vilnius, balandžio 10 d. (R-AGEP) – Nuo Naujųjų Metų, pertvarkius Finansų ministeriją, pradėjo dirbti Tarptautinis departamentas. Jo paskirtis – ieškoti Lietuvai naudingų paskolų. Šio departamento žiniomis, nuo 1992 m. gegužės iki šių metų pradžios Lietuva yra gavusi 636.5 milijonų dolerių užsienio paskolų. Tai išeitų kiekvienam gyventojui apie 170 dolerių.

Daugiausia paskolų suteikė Tarptautinis Valiutos Fondas, Europos Investicijų Bankas, Pasaulio Bankas ir Japonijos Eksporto-Importo Bankas. Paskolos suteiktos žemės ūkio produktų importui, litui stabilizuoti, energetikai, medicinai, kitoms sritims. Paskolos suteikiamos nuo 1 iki 30 metų su metinių palūkanų dydžiu nuo 2% iki 9.2%.

Opozicija reikalauja stabdyti nutarimo vykdymą

Vilnius, balandžio 13 d. (R-AGEP) – Septynios Seime atstovaujamos opozicinės partijos reikalauja nedelsiant sustabdyti vykdymą kovo 29 d. vyriausybės nutarimo, pagal kurį savivaldybės turi perduoti apskričių valdytojams dalį funkcijų. Kaip praneša „Respublikos" dienraštis, pagal šį nutarimą savivaldybės turi perduoti apskričių valdytojų žiniai žemės ūkio skyrius, žemėtvarkos ir statybos tarnybas archyvų tvarkymą, sveikatos priežiūros ir kitas įstaigas. Kartu su funkcijomis iki balandžio 15 d. turi būti perduoti darbuotojų etatai, patalpos, lėšos, materialiniai ištekliai.

Opozicinių partijų pareiškime sakoma, kad pralaimėjusi rinkimus į savivaldybes, valdančioji LDDP „visaip stengiasi sumažinti naujųjų savivaldybių tarybų galimybes ir apsunkinti jų veiklą".

„Respublika" tiria LKP-LDDP turto likimą

Vilnius, balandžio 13 d. (R-AGEP) – „Respublikos" laikraštis balandžio 12 d. pradėjo spausdinti rašinių ciklą „Klanas". Juose pateiktos slaptų stenogramų įrašų ištraukos liudija, kad Lietuvos Komunistų Partijos (LKP) ir dabartinės LDDP veikėjai, anuometinės partijos vadovams Algirdui Brazauskui ir Vladimirui Beriozovui palaiminus, įsteigė keletą akcinių bendrovių ir per jas „plovė" partinį turtą. Šių bendrovių akcininkai buvo penki, tarp jų ir Seimo LDDP frakcijos seniūnas Gediminas Kirkilas, atstovavęs partiją, taip pat Alfonsas Navickas – šiuo metu Seimo narys.

Pasirodžius pirmajam ciklo straipsniui apie LKP-LDDP turto dalybas, Seimo pirmininko pavaduotojas Egidijus Bičkauskas pasiūlė, kad LDDP sudarytų specialią tyrimo komisiją. Priešingu atveju siūlo parlamentarams pagalvoti apie apkaltos procesą.

Bankai turės informuoti policiją

Vilnius, balandžio 10 d. (LR-AGEP) – Lietuvos Bankas nutarė, kad nuo šiol visi komerciniai bankai turės informuoti teisėsaugos institucijas apie klientus, kurie atlieka bet kokią operaciją grynaisiais pinigais, jei pinigų suma didesnė kaip 12,500 dolerių.

Šiuo nutarimu siekiama sekti nelegaliai įgytų „pinigų išplovimą". Vienas Vilniaus Banko vadovų mano, kad dėl šio nutarimo, komerciniai bankai neteks apie 30% savo indėlininkų. Bankininkai mano, kad šiuo nutarimu jiems bandoma suversti kaltę dėl nepadaryto teisėsaugininkų darbo. Bankams neprivalu domėtis, kur gavo pinigų į banką atėjęs klientas, jie aiškina.

KALENDORIUS

Balandžio 18 d.: Velykų antradienis; Apolonijus, Eleuterijus, Totilė, Girmantė.

Balandžio 19 d.: Velykų trečiadienis; Leonas, Timonas, Galatas, Aistė, Nomgaila.

PREZIDENTAS SAU, „RAGANOSIAI" SAU

PRANAS ABELKIS

Lietuvos Seimo narys, Kovo 11-osios Akto signataras Algirdas Patackas, grąžindamas prezidentūrai jubiliejinę A. M. Brazausko dovaną — knygą „Lietuvos Respublikos Prezidentai" (pasirodė knygų lentynose antrųjų prezidentavimo metinių išvakarėse), pasakė: „Grąžinu Kovo 11-osios progaman dovanotą knygą „Lietuvos prezidentai", nes įžvelgiu joje sąmoningą istorijos klastojimą"... Be to, klausė: „Ar kuklu, nebaigus, kadencijos, įsirašyti į istorines asmenybes, į knygos viršelį?"

Pažvelgus į biblio-monografinę knygą apie Lietuvos prezidentus, jau pats knygos viršelis-įdėklas yra ne be priekaištų. Pirmame viršelyje po pavadinimu „Lietuvos Respublikos Prezidentai" išspausdinta trispalvė. Pirmojo ir paskutiniojo tarpukario Nepriklausomos Lietuvos prezidento Antano Smetonos (ovaliame rėmelyje, kas dažnai dedama įamžinant žmonės paminklinėje lentoje) nuotrauka. Po nuotrauka smulkiomis didžiosiomis raidėmis užrašyta Antanas Smetona, po plona linija tokiu pat šriftu — Algirdas Brazauskas (antrojo vardo Mykolas nėra, galbūt kad ir LKP pirmasis sekretorius (turiu omeny „ant SSRK platformos") Burokevičius yra Mykolas ir įdėta dabartinio prezidento nuotrauka (toks pat rėmelis, tik stačiakampio formos).

Bėda ta, kad imant istorinę Lietuvos, kaip nepriklausomos valstybės, raidą prieš buvusį LKP CK pirmąjį sekretorių, kol jis „įžengė" į Lietuvos Respublikos prezidentų gretas, buvo dar ir Aleksandras Stulginskis, ir Kazys Grinius, ir vėl Antanas Smetona. Tad ant knygos viršelio turėjo taip pat ir būti — prezidentai „surikiuoti" istorine seka. Dabar gi gavosi taip: Respublikos prezidentas A. M. Brazauskas ant pirmojo viršelio, o kažin kieno sumanytas ir dailininkų sukurtas naujoviškasis Lietuvos valstybės herbas su „raganosiais" (taip kai kas vadina prezidento vėliavą!) liko knygos apatiniame viršelyje — virš prezidentų A. Stulginskio ir K. Griniaus galvų, kas jokiu būdu neturi nieko bendra su istorine praeitimi.

Knygą „Lietuvos Respublikos Prezidentai" išleido Valstybinis leidybos centras. Spausdino Spindulio spaustuvė, Kaune. Tiražas 4,800 egz.

Skyrius apie prezidentą Antaną Smetoną (autorius Liudas Truska), apimantis 113 puslapių, suskirstytas dar į poskyrius: „Jaunystės ir brandos metai", „Keliu į Nepriklausomybę", „Opozicijoje", „1926-ieji. Dvivaldystė", „Autoritetinis valdymas", „Tautos vadas" ir „Sutemos". Iliustruota geros kokybės nuotraukomis.

Apie Aleksandrą Stulginskį monografija (taip pat su teminiais poskyriais), kurią parašė Algimantas Liekis, apima 80 puslapių. Trečias autorius — Gediminas Ilgūnas parengė straipsnį - monografiją apie Kazį Grinių (apimtis 98 pusl.).

Aprašymas apie dabartinį Lietuvos prezidentą Algirdą Mykolą Brazauską „sumušė" rekordą savo apimtimi: „Jo Ekscelencijai", kaip partiečiai dažnai jį tituluoja, paskirti 124 puslapiai. Atidžiai skaitau kreidinius puslapius — A. M. Brazausko portretas per visą puslapį, toliau — tarp statybininkų, SSRS liaudies deputatų palydose į Maskvą (1988 m.), LSSR Aukščiausiosios Tarybos sesijoje, Steigiamajame Sąjūdžio suvažiavime, Katedros aikštėje, po LSSR AT sesijos (1989 m.), Vasario 16 d. minėjime, sodinant ąžuolus J. Basanavičiaus tėviškėje, LKP neeiliniame ir LKP XX suvažiavime (1989 m.), SSKP generalinio sekretoriaus M. Gorbačiovo vizito metu prie V. Lenino paminklo (1990 m.), LR AT sesijoje 1990 m. kovo 11 d., išrinkus LR AT deputatu 1990 m. vasario 24 d., 300,000-niame mitinge Vilniuje, 1990 m. balandžio 7 d. ir kt.

Tokį įspūdį teikia knyga išoriškai. Bet pažvelgiu ir į jos aprašymus, turinį. Šįkart neapžvelgsiu aprašymų apie pirmuosius tris Lietuvos prezidentus, bet negalėčiau nedirstelti į skyrių apie ketvirtąjį Respublikos prezidentą, A. M. Brazauską, apie kurį parašė Rimgaudas Geleževičius (iš vienos informacijos sužinojau knygoje, kad autorius, — iš mokslininkų grupės prie LMA, kurių veiklos koordinatoriumi buvo išrinktas ir šios knygos sudarytojas bei autorius, iš pradžių slaptai parengęs ir platinęs savarankiškos LKP programinius dokumentus!). Belieka pacituoti keletą citatų iš šio skyriaus ir, rodos, jokių komentarų nebereikia.

„1988 m. birželio 3 d. įvyko Sąjūdžio iniciatyvinės grupės steigiamasis susirinkimas, kuriame gimė šis tautinis ir socialinis judėjimas, netrukus suvienijęs beveik visą tautą. Sąjūdis palietė (...) kiekvieno Lietuvos gyventojo likimą. Algirdas Brazauskas — ne išimtis. Formaliai niekad nepriklausęs Sąjūdžiui, jis daugiausia dėl šio judėjimo inicijuotų pokyčių Lietuvos peizaže ir netgi tiesioginės paramos tapo LKP pirmuoju sekretoriumi bei vienu iš tautos lyderių (...) Sąjūdis greitai tapo populiariausia politine jėga, bet realaus Valstybės valdymo svertai išliko Lietuvos komunistų partijos rankose. Pastaroji organizacija turėjo savo šansą išlikdama reformistine ir tautine dvasia... Egzistavo priežastys, dėl kurių buvo naudinga išsaugoti LKP, žinoma, atsinaujinusią ir patriotiškai nusiteikusią. Pirmiausia dėl to, kad reikėjo ir toliau palaikyti dalykinius kontaktus, dialogą su Kremliumi, nes tik taip buvo įmanoma išsaugoti taikų Baltijos Kelio į Nepriklausomybę pobūdį... Atgimimo laikų Sąjūdis buvo ta jėga, kuri savo galingu petimi išlaužė duris į demokratiją, į viešumo, pliuralizmo, tolerancijos, žmogaus teisėmis ir kitomis visuotinai pripažintomis europietiškos civilizacijos vertybėmis grindžiamą visuomenės gyvenimo modelį... Lietuvoje visada buvo pakankamai, žmonių kurie, būdami tokie pat karšti savo šalies patriotai kaip ir Sąjūdžio šalininkai, labiau rėmė už nuosaikesnes ekonomines-socialines reformas pasisakančią LKP. Politika menkiau besidomintys krašto gyventojai išvis nematė esminio skirtumo tarp LKP ir Sąjūdžio, palaikydami jas abi iš karto... A. Brazauskas buvo vienintelis aukščiausiojo Lietuvos komunistų partijos elito atstovas, sugebėjęs tapti demokratinės visuomenės vadovu. Šia prasme jo kaip politinė demokratinė evoliucija yra unikali ne tik Lietuvai, bet ir visam pokomunistiniam pasauliui...

Po 1988 m. birželio svarbūs įvykiai pasipylė it iš gausybės rago. Per keletą artimiausių metų tautos ir krašto istorijoje atsitiko nepalyginti daugiau reikšmingų dalykų negu per ilgus ir nykius sovietmečius. Tai buvo istorinė epocha, atnešusi Laisvę mūsų Tėvynei ir radikaliai pakeitusi ekonominę bei politinę raidos kryptį. Lietuva tapo SSRS griovimo ledlaužiu, tad labai dažnai tai, kas vykdavo pas mus, tapdavo reikšminga visam pasauliui. Ne kartą ir ne du buvome atsidūrę pasaulio dėmesio epicentre, Lietuvos vardas garsiai skambėjo visuose kontinentuose. Svarbesniuose tos neužmirštamos epochos įvykiuose energingai dalyvavo ir A. Brazauskas, dažnai būdamas jų organizatorius ar centrinė figūra... Netrukus audringa įvykių tėkmė jį užnešė į pačios valdžios viršūnę — LKP CK pirmojo sekretoriaus postą... (A. Brazauskas sugebėjo įtikti labai margam elektoratui — nuo intelektualų iki tarybinės armijos kariškių).

Kas buvo tie komunistai? Paskutiniais metais LKP vienijo per 200 tūkst. žmonių, kurie su artimaisiais sudarė labai didelę krašto gyventojų dalį. Tiek žmonių nebuvo ir negalėjo būti savo Tėvynės priešais, nors dalis jų fanatiškai tikėjo komunistinėmis idėjomis. „LKP buvo 3 proc. komunistų ir 97 proc. partijos narių", — mėgstamas A. Brazausko posakis. „Tegul būsiu vadinamas kolaborantu, bet mes dirbome būtent Lietuvos labui".

Ir tolesniuose knygos puslapiuose apstu panegirikos. Šiai asmenybei priskiriama labai daug nuopelnų. Bet atsiverčiu kitus puslapius su nuotraukomis — antai statomos barikados prie AT rūmų 1991 m. sausio 13 d., matyti okupantai prie Spaudos rūmų, RTV pastatų, prie TV bokšto sovietinių tankų vikšrų sujauktas laukas, kuriame naktį omonininkai, vadovaujami LKP ir KGB, vykdė žiaurias taikių ir beginklių žmonių žudynes, matome ir didžiulį metalinį kryžių žuvusiems tą kraupią Sausio 13-osios naktį, barikadas prie AT rūmų ir prie vienos iš jų užrašų — „Lietuva, tėvyne mūsų, žūsim kad gyventi...", atsisveikinimą su tragiškų įvykių aukomis. Visose tose traukose nematyti A. Brazausko. Kur jis buvo tą Sausio 13-osios naktį, tuo metu, kai sovietiniai desantininkai ir vietiniai kolaborantai šturmavo RTV pastatą, TV bokštą? Juk galbūt būtų pakakę jo, kaip LKP CK pirmojo sekretoriaus, ir vieno žodžio, kad sustotų sovietinio pragaro mašina. Užuot to, knygoje randu parašymą: „Vyriausybės nariai, tarp jų ir A. Brazauskas, ir be keistai prapuolusio ministro pirmininko nurodymo, žinojo, kur tokiu metu turi būti. Jie visą tą naktį praleido Vyriausybės rūmuose, savo darbo vietose". Ir tai beveik viskas apie 1991 m. tragiškus įvykius. Tiesa, kitoje vietoje dar randu: „A. Brazauskas ir jo partiniai bendražygiai per visą Atgimimo laikotarpį nė karto nesuteikė preteksto suabejoti jų ištikimybe Lietuvai. Lemiamais momentais jie tvirtai stovėjo kartu su tauta. Taip buvo 1991 m. sausyje, taip buvo ir 1991 m. rugpjūtyje"... Bet prisiminkime vien Sausio 13-osios aukų laidotuves. Čia ir iškyla dar vienas „bet". Kodėl tas „tvirtai stovėjęs kartu su tauta savo" nebuvo su Lietuva, kai laidotuvėse ir kt. dalyvavo kone visas kraštas?

Knygoje nė žodeliu neužsiminta apie kelis mėnesius besitęsusią bado akciją prie Seimo rūmų dėl nehumaniško elgesio su nepaprastuoju ir įgaliotuoju ambasadoriumi JAV ir Italijoje S. Lozoraičiu. Apie profesorių Vytautą Landsbergį taip pat šykščiai, dažniausiai piešiant pilkomis spalvomis, kalbama. „Brazauskinėje" dalyje yra ir tokia eilutė. „Niekam ne paslaptis, jog Lietuvos Konstitucijos projekto rengėjai būsimuoju prezidentu matė buvusios AT pirmininką V. Landsbergį ir, atsižvelgdami į jo polinkius, pasiūlė suteikti prezidentui didelius įgaliojimus būtent užsienio politikos atžvilgiu". Prisiminkime, 1990 m. kovo 11-ąją išrinktas Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba paskelbė Lietuvos valstybės Nepriklausomybės atkūrimo aktą. Nors tuomet prof. V. Landsbergis ir vadinosi Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos pirmininku ir buvo jos išrinktas, bet faktiškai jis vykdė nepriklausomos Lietuvos prezidento funkcijas. Taigi, niekur nepadėsime ir neišbrauksime iš istorijos jo tų 2.5 metų kadencijos. Todėl didelę nuostabą kelia tai, jog knygos sudarytojai ir autoriai nematė reikalo į knygą įtraukti laisvės kovotojo ir šauklio, prof. Vytauto Landsbergio didelių nuopelnų, atkuriant Lietuvą, kaip nepriklausomą valstybę, ginant ir stiprinant jos suverenitetą. Apeita ir jo didžiulės pastangos, siekiant išvesti okupacinę kariuomenę iš Lietuvos. Neveltui Seimo narys ir Kovo 11-osios Akto signataras A. Patackas klausia: „Kur dingo du pirmieji Nepriklausomybės metai, patys svarbiausi? Ar Lietuva tada neturėjo Valstybės vadovo, kuris garbingai atliko savo pareigą?" Knygoje beveik visi nuopelnai priskiriami vienai asmenybei, kuri šiandien sėdi ant aukštos LDDP „piramidės".

BAŽNYČIA LIETUVOJE IR PASAULYJE

SEMINARAS ŠEIMOS CENTRŲ VADOVAMS

Sausio 29 d. Kaune, Lietuvos Caritas federacijos Šeimos centre, vyko konferencija „Kas yra gyvybė ir gyvenimas?" bei seminaras „Sužadėtinių rengimas santuokai". Renginiai, skirti vyskupijų šeimos centrų tarnybų vadovams, prasidėjo šv. Mišiomis, kurias Caritas koplyčioje aukojo kun. Ričardas Repšys, MIC.

Konferencijoje kun. R. Repšys, MIC, dalijosi mintimis apie gyvybę ir gyvenimą, supažindino su Šventajame Rašte pateikiama gyvenimo samprata, pabrėždamas, jog didžiausią vertybę sudaro gebėjimas gyvenimą pajusti, mokėjimas juo džiaugtis. Šiais laikais būtina atgaivinti susižavėjimą gyvybės dovana, sakė kunigas. Jis taip pat pabrėžė, jog svarbiausia yra ne pareigos ir ne padėtis visuomenėje, bet turėti gyvybę.

Šeimos centro vadovė dr. Nijolė Liobikienė kolegoms pristatė santuokai pasirengti skirto kurso „Tik meilė gali padaryti šeimos gyvenimą lengvą" pokalbių temas, kuriomis remiantis vyskupijų šeimos centruose bus konsultuojami bei informuojami tuoktis ketinantys žmonės.

Šeimos centrų atstovai detaliai aptarė pasiūlytąją konsultacinių pokalbių programą, apimančią šeimos vystymosi ir planavimo, santuokos tikslų ir uždavinių. Bažnyčios mokslo apie gyvybę, maldos ir sakramentų reikšmės šeimos ugdymo procese temas, svarstė programos taikymo vyskupijose problemas, kitus techninius ir organizacinius klausimus.

VYSKUPAI KRITIKUOJA EUTANAZIJOS ĮSTATYMĄ

Olandijos katalikų vyskupai apkaltino šalies Teisingumo ministeriją, jog ši pernelyg laisvai interpretuoja eutanazijos įstatymą. „Pylimas, garantuojantis žmogaus gyvybės apsaugą bei neliečiamumą, pradeda vis labiau irti", pabrėžia vyskupai vasario 18 d. Utrechte paskelbtame pareiškime, kuriuo jie reagavo į Teisingumo ministerijos neseniai pareikštą pasakymą, jog eutanazija galima tada, „kai pacientas fiziniu ar dvasiniu požiūriu yra beviltiškoje ir nepakeliamoje padėtyje, taip pat tada, kai dar nėra pasiekta mirimo fazė".

Vyskupai mano, kad ši formuluotė patvirtina jų būkštavimus, „kad eutanazijos praktika vis labiau tolsta nuo teisingo kelio". Gydytojo pareiga, vyskupų nuomone, stengtis prailginti žmogaus gyvenimą tol, kol nepasiekiama mirimo fazė. Kita vertus, gydytojas neturi teisės „aktyviai ir tiesiogiai užbaigti" galutinės žmogaus gyvenimo fazės, pabrėžia vyskupai.

PALAIMINTA LIETUVOS CARITAS SPAUSTUVĖ

Vasario 8 d. Lietuvos Caritas federacijos prezidentas vyskupas Sigitas Tamkevičius pašventino Kaune, Daukšos gatvėje įsikūrusią Caritas spaustuvę. 300,000 Vokietijos markių kainavusią spausdinimo įrangą padovanojo Vokietijos Oldenburgo srities Caritas organizacija ir Maltos pagalbos tarnyba.

Vyskupas palinkėjo, kad spaustuvė tarnautų Dievo garbei ir Kristaus tautos ateičiai. Federacijos generalinė direktorė Albina Pajarskaitė nuoširdžiai dėkojo Vokietijos Oldenburgo srities Caritas direktoriui Paul Schneider, kurio rūpesčiu „atėjo visų mūsų taip laukta diena". Generalinė direktorė išreiškė viltį, kad spaustuvė nebus vien materialinių vertybių kūrėja. „Tikiuosi", sakė ji, „kad čia nebus spausdinama nieko, ko nenorėtų Dievas". Spaustuvę pašventinus, jos vadovas Aurelijus Stunžėnas susirinkusius supažindino su naujosios spaustuvės darbo ypatybėmis, parodė techninę įrangą.

(„Katalikų bažnyčia Lietuvoje", 1995, Nr. 2)

NEMOKAMI PIETŪS VAIKAMS

Telšių rajono Lieplaukės gyvenvietėje atidaryta vaikų valgykla, kurioje nemokamus pietus gaus apie 30 vaikų. Tai šeštoji tokia valgykla Telšių rajone. Kiek anksčiau Caritas rūpesčiu buvo atidarytos valgyklos Luokėje, Nevarėnuose, Telšiuose ir kitose vietovėse. Viso nemokamus pietus valgo apie 500 socialiai remtinų vaikų.

Labdaringas maitinimo įstaigas remia vietos gyventojai, verslininkai, daug padeda Vokietijos Caritas atstovai, kurie dažnai lankosi Telšiuose.

(LA, 01.31)

KATALIKIŠKOSIOS STUDIJOS PANEVĖŽYJE

Prie Panevėžio Kristaus Karaliaus katedros pastoracinės tarybos jau beveik trejus metus veikia Katalikiškųjų studijų sekcija, įsteigta 1992 m. kovo 2 d. Užsiėmimai vyksta parapijinėje katedros salėje kiekvieno mėnesio antrą antradienį. Sekcijai vadovauja A. Vepštienė, kuriai aktyviai ir pasiaukojančiai talkina katedros klebonas mons. J. Antanavičius, kunigai R. Pukenis, H. Misiūnas MIC ir D. Tubys, mokytojos K. Riomerytė, G. Kontautienė ir Šimbelienė, ateitininkė A. Saladūnaitė ir gydytoja Gucevičiūtė.

Į Katalikiškųjų studijų sekcijos renginius renkasi Katalikų mokytojų sąjungos nariai, medikės, tikybos mokytojai, Katalikių moterų draugijos narės, Krikščionių demokratų partijos ir vyskupijos Caritas organizacijos atstovai, taip pat panevėžiečiai, neabejingi katalikiškoms tradicijoms bei dorovei. Per trejus sekcijos veiklos metus studijų klausytojai nagrinėjo įvairias popiežiaus Jono Pauliaus II enciklikas, katalikybės ir baltiškosios kultūros sintezės katalikų šventėse ir šeimos tradicijose ypatybes, Marijos vaidmenį krikščionių atsinaujinimo procese, susipažino su Motinos Teresės gyvenimu ir veikla, charizmininkų sąjūdžiais užsienyje, Lietuvos vienuolijomis ir jų kultūrine veikla 1940-1994 metais.

Vasario mėnesį ketinama svarstyti socialines problemas ir aptarti jų sprendimo būdus. Sekcijos organizuojami renginiai pasižymi tolerantiškumu, dėmesingumu studijų lankytojams, noru jiems padėti. Klausytojai patys siūlo temas, rengia pranešimus, išvykas ir susitikimus su įžymiais žmonėmis.

• **Diena be „Draugo"**, kaip padangė be žvaigždžių.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: $95.00. Foreign countries $110.00

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokestį, pažymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
JAV	$95.00	$55.00	$35.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$110.00	$60.00	$40.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	$55.00	$40.00	$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$60.00	$45.00	$35.00
Užsakant į Lietuvą			
(Air cargo)	$100.00	$55.00	
Tik šeštadienio laida	$55.00		
Užsakant į užsienį			
oro paštu	$500.00	$250.000	
Tik šeštadienio laida	$160.00	$85.00	

Vyriausia redaktorė Danutė Bindokienė
Administratorius Pijus Stončius

Moderatorius kun. Viktoras Rimšelis, MIC

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos, gavus prašymą ką nors skelbti.

• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasilikti kopiją.

LINAS A. SIDRYS, M.D.
Ophtalmologas/Akių Chirurgas
9630 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
708-636-6622
4149 W. 63rd St.
312-735-7709

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
166 E. Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. — (1-312) 337-1285

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern un-to diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. **Susitarimui** (kalbėt angliškai) **tel. 708-422-8260**

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmd. 3 v. p.p.-7 v.v. antrd. 12:30-3 v.p.p. trečd. uždaryta, ketvd. 1-3 v.p.p., penkt. ir šeštd. 9 v.r.-12 v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(312) 778-6969 arba (312) 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, ŽAIZDAS IR IŠSIPLĖTUSIAS KOJŲ VENAS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708)652-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v. v.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. p.p.

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS gydymas bei chirurgija
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2600
Valandos pagal susitarimą
Vakarais ir savaitgaliais tel. 708-834-1120

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
7722 S. Kedzie, Chicago 60652
Tel. 312-434-2123
Pirmd. 2 v. p.p. - 7 v.v., antr. 9 v.r. - 12, ketvd. 12 - 4 v. p.p., penktd. 12 - 6 v.v.

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (312) 436-7700
RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS CHIRURGIJA
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

Dr. RAIMUNDAS RUGINIS
Chiropraktinis gydymas nuo nugaros, kaklo ir galvos skausmų
1025 Ogden Ave.
Lisle, IL 60532
Tel. 708-963-1410

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie
Val.: antr. 2-4 v.p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šeštd. pagal susitarimą
Vizitai apmokami Medicare
Kabineto tel. (312) 776-2880
Namų 708-448-5545
Priklauso Holy Cross ir Palos Community ligoninėms

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

KAS LAUKIA ŽEMĖS ŪKIO, EINANT Į EUROPOS SĄJUNGĄ?

RIMA JAKUTYTĖ

Iš politikų kol kas vienintelis Algirdas Endriukaitis, nefrakcionuotas Seimo narys, atstovaujantis dešiniosioms politinėms jėgoms, viešai pareiškė, kad Lietuvai nereikėtų stoti į Europos Sąjungą. Pasako jo, „ėjimas užsimerkus į Europą — tai yra Lietuvos sužlugimas, Lietuvos praradimas". Algirdo Endriukaičio nuomone, ne tik Lietuvos žemės ūkis, bet ir kultūra, dvasingumas bus nušluoti vardan europietiško solidarumo ir noro greičiau praturtėti, o Lietuvos likimą spręs didesnės ir stipresnės valstybės. Parlamentaro viešas pasisakymas prieš stojimą į Europos Sąjungą Seime, svarstant šalies užsienio politiką, nesusilaukė jokio atgarsio nei iš dešinės, nei iš kairės.

Lietuva dar šį pusmetį tikisi pasirašyti Europos sutartį ir tapti Europos Sąjungos asocijuota nare. Nuo šių metų sausio 1 d. jau galioja Lietuvos ir Europos Sąjungos laisvos prekybos sutartis. Lietuva į visiškai laisvą prekybą pereis per 6 metus. Dar tiek laiko Europos Sąjungos valstybių prekės į Lietuvą bus įvežamos su importo muitais, juos palaipsniui mažinant, o Lietuva kai kurias prekes, taip pat ir žemės ūkio produkciją parduoti Vakaruose galės pagal Europos Sąjungos suteiktas kvotas.

Pirmieji dėl Lietuvos žemės ūkio likimo, vis labiau integruojantis į Europą, sunerimo rinkos ekonomistai, agrarininkai. Ar mūsų žemės ūkis, panaikinus muitus, atlaikys konkurenciją netgi savoje rinkoje, jau nekalbant apie eksportą į Vakarus, kur seniai didelis žemės ūkio produkcijos perteklius?

Ekonomikos mokslų daktaras, prof. Juozas Bagdonavičius teigia, kad Lietuvos stojimas į Europos Sąjungą yra naudingas tik prekybininkams, bet ne žemdirbiams. Vargu, ar Lietuvoje yra daug optimistų, manančių, kad per 6 metus šalies žemės ūkis galėtų pasiekti išsivysčiusių Europos valstybių lygį tiek gamyba, tiek ir valstybės teikiamomis dotacijomis. Juk žemės ūkis dotuojamas praktiškai visose šalyse. Tik Lietuva šioje srityje norėjo būti originali ir žemės ūkio reikalus buvo palikusi tvarkyti rinkai. Dabar, panašu, jau suvokė, kad rinka ne kokia tvarkdarė ir priėmė Žemės ūkio valstybinio reguliavimo įstatymą bei skyrė iš biudžeto 135 mln. litų jautienos, pieno gamybai bei linų ir rapso augintojams dotuoti. Aišku, tai lašas ne tik jūroje, bet visame vandenyne, įvertinant dabartinę žemės ūkio padėtį. Tik kad biudžetas neišgali ir, matyt, negreit galės daugiau paremti žemės ūkį. Tačiau jei ši parama nebus didinama, atvėrus sienas vakarietiškiems maisto produktams, saviškis žemės ūkis bus pasmerktas žlugti. Ar gali Lietuva konkuruoti Vakarų rinkoje, kai pernai viena žemės ūkio bendrovių karvė davė tik 2,001 kg pieno? (Palyginimui — Danijoje iš karvės vidutiniškai melžiama daugiau kaip 6,500 kg.) Kai vidutiniškai iš ha jau nebekuliame ir 20 centnerių grūdų?

Šiuo metu Lietuvoje yra apie 130,000 privačių ūkių, tačiau net 80 proc. jų valdo žemę susigrąžinę miestiečiai. Todėl manoma, kad tikrų ūkininkų šiuo metu yra apie 30,000. Vidutinis ūkio dydis — 9.2 ha, net 3.5 ha mažesnis nei prieškarinis vidutinis ūkis. Vos 3.3 proc. ūkių yra didesni nei 30 ha.

Seimo Agrarinio komiteto pirmininko patarėjas Romualdas Abugelis mano, kad tarptautinėje konkurencijoje išlikti galima bus tik sparčiai einant į tą ūkio modelį, kuris Europoje susiformavo per 50 metų. Mums tą kelią tektų įveikti per 5-6 metus. Irgi vargu tikėtina, kad pavyktų. Vakarų Europos ūkis ne tik dotuojamas valstybės, bet jame stipri specializacija ir koncentracija, o pas mus iš esmės vyrauja natūrinis ūkis. Vakaruose — aukštas kooperacijos lygis, Lietuvoje — R. Abugelio žodžiais, „pramonė aukšta tvora atskirta nuo žemės ūkio". Ekspertų nuomone, Vakarai visomis išgalėmis kratysis lietuviškų produktų savo perpildytoje rinkoje, pirmiausia keldami labai didelius veterinarinius ir kitokius reikalavimus kokybei.

Nevykusiai agrarinei reformai nusiaubus žemės ūkį, jame vis dėlto dar liko pajėgių bendrovių ir ūkininkų, kurie galėtų eksportuoti savo produkciją. Tačiau jau dabar Europos Sąjungos kvotos Lietuvai yra labai mažos. Pvz., šiemet mes galime į Europos Sąjungos rinkas išvežti 1,000 tonų kiaulienos. Vien Krekenavos agrofirma prie Panevėžio per metus gamina 4,000 tonų kiaulienos ir jos gaminių. Krekenavos produkcija atitinka europietiškus reikalavimus, tad ji viena gali laimėti konkursą visai kvotai. O ką daryti kitoms įmonėms ir ūkininkams?

Lieka Rytų rinka. Lietuviškus maisto produktus mielai pirktų Maskva, Sankt Peterburgas, tačiau ten už 1 kg jautienos mokamas 1 doleris, o savikaina — 1.5 dolerio. Žemės ūkio ministerijos skaičiavimais, jei dabar Rusijai parduotume 13,000 tonų sviesto, po 10,000 tonų jautienos ir sūrių, patirtume 100 mln. litų nuostolį. Valstybė dotuoti nepelningos gamybos neišgali.

Net dabar, kai dar galioja muitai, žemdirbiai ir maisto produktų gamintojai dažnai skundžiasi, kad Lietuvos rinka neapsaugota nuo pigesnių užsienietiškų produktų.

Jeigu daugelio produktų neišvežtume iš Lietuvos nė gramo, vis tiek trūktų jų savoje rinkoje. Nebent balansas išsilygintų, jei nebūtų išvežti gyvi galvijai ir kiaulės. Todėl, nepateikus duomenų apie suvartojimą Lietuvoje, neaišku, kiek importo keliavo tranzitu per Lietuvą toliau, kiek įvežtos ir perdirbtos produkcijos, jau kaip eksportas, iškeliauja iš šalies, kiek lieka vidaus poreikiams. Klausimas, ar šiandieninis žemės ūkis be importo pajėgus išmaitinti Lietuvą ir dar eksportuoti, yra logiškas, nes ekonomistai teigia, kad mėsos dabar vienam gyventojui gaminama 1913 metų kiekio, o visa žemės ūkio produkcijos gamyba yra nukritusi iki 1938-39 m. lygio.

Einant į Europos Sąjungą, yra dar viena labai svarbi ir gal pati skaudžiausia problema: Europos žemės ūkyje dirba tik 5 ir net mažiau proc. žmonių, tuo tarpu Lietuvoje iš žemės gyvena 17-20 proc. gyventojų. Vadinasi, integracija į Europą — tai šimtai tūkstančių nuo žemės nuvarytų žmonių. Kas su jais bus, iš ko jie gyvens? Kaimų vystymo, verslų kūrimo programų nėra, o kaip sako R. Abugelis, nėra net bendros ūkio vystymo politikos, net nežinome, į kokio tipo šalį mes orientuojamės. Kartu, jo manymu, dabar dirbančiųjų žemės ūkyje skaičius neišvengiamai sumažės trim ketvirtdaliais. Mažės ir žemės naudmenų plotai.

Todėl ekonomistai ima kalbėti, kad mes neišsikapstome iš savo vidaus problemų, o jau veržiamės į žymiai stipresnių valstybių gretas. Jie, regis, pirmieji prabilo apie tai, kad į Europos Sąjungą Lietuvos stojimą teks spręsti referendumu. Kadangi didžioji dalis gyventojų vienaip ar kitaip yra susiję su kaimu, jeigu iki to laiko nebus ryžtingos valstybės politikos, kaip integruotis į Europą ne taip skausmingai, žmonės gali ir nepritarti.

Pasirašius asocijuotos narystės su Europos Sąjunga sutartį, prasidės naujas Lietuvos ir šios organizacijos bendradarbiavimo ir derybų etapas, turintis Lietuvą atvesti į narystę Sąjungoje. Tačiau politikai jam ruošiasi, ir Seime prie Užsienio reikalų komiteto jau sukurtas specialus Europos pakomitetis. Tuo tarpu kai kurie šalies ekonomistai vis atviriau ima reikšti simpatijas Norvegijai, kurios žmonės referendumu pasisakė prieš stojimą į Europos Sąjungą.

Trys JAV katalikų visuomenės veikėjai 1954 metais. Iš kairės: prel. Mykolas Krupavičius, „Draugo" redaktorius Leonardas Šimutis ir vysk. Vincentas Brizgys.

ATSIRADO SĄVARTYNŲ VAIKAI

Vasario 10 d. Švietimo ir mokslo ministerijoje prasidėjo miestų ir rajonų švietimo skyrių vedėjų konferencija „Švietimo reformos eiga ir perspektyvos".

Pagrindinį pranešimą skaitydamas švietimo ir mokslo ministras Vladislavas Domarkas sakė, kad praėjusiais metais apie 2,400 moksleivių nelankė bendrojo lavinimo mokyklų. Atsirado naujas socialinis sluoksnis — sąvartynų vaikai. Vidaus reikalų ministerijos duomenimis, praėjusiais metais maždaug 300 nepilnamečių leido laiką sąvartynuose, ieškodami daiktų, o juos pardavę, pirko maisto savo skurdaus gyvenimo poreikiams patenkinti. Daugumą jų gyvena asocialiose, girtaujančiose šeimose. Šie skaičiai jaudina ne tik pedagogus. Todėl, pasak ministro, nutarta keliose ministerijose įsteigti specialius padalinius, kurie rūpinsis šia problema. Nuo šiol mokyklų direktorių pavaduotojai bus atsakingi už mokinių teisinių pažeidimų prevenciją.

„Dabartiniu švietimo reformos tarpsniu pertvarkomas ugdymo turinys, — sakė ministras. — Daugeliui moksleivių sudaromos sąlygos pasirinkti humanitarinių ar tiksliųjų mokslų profilį". Tolimesnis etapas — detaliai išanalizuoti ir patvirtinti Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų bendrąsias programas. Mokytojų pasiūlymų ir pastabų dėl šių programų ministerija lauks iki kovo 1 dienos.

V. Domarko nuomone, dėl finansinių sunkumų netolimoje ateityje vadovėlius teks pirkti mokinių tėvams. Pagal dabar rengiamą projektą tik 30 proc. vadovėlių bus nemokamai paskirstoma rajonų ir miestų švietimo skyriams ir šie juos padalins nepasiturinčioms šeimoms.

Dabartinę Švietimo ir mokslo ministerijos vadovybę kritikavo Vedėjų tarybos prezidiumo pirmininkas Vytautas Stundys. Pasak jo, daugelis sprendimų vienašališkai priimama viršuje, ryškėja ne dialoginis, o monologinis kalbėjimas, švietimo skyrių vedėjams ir mokytojams trūksta informacijos apie naujoves, jiems neberengiami susitikimai ir konsultacijos. Pasak V. Stundžio, į ministeriją iš rajonų atvykę pedagogai sugaišta daug laiko ieškodami reikiamo žmogaus, nes ant daugumos durų nepamatysi pareigūnų pavardžių, vien nieko nesakančius numerius. „Tačiau silpniausia valdžios vieta yra finansavimas, — sakė V. Stundys. — Neaišku, pagal kokius kriterijus skirstomos lėšos". Pasak jo, reformos prioritetus realiausiai įtvirtintų atskiras Švietimo finansavimo įstatymas.

Danutė Bindokienė

Vykdykime jo testamentą

Mūsų tautos žadintojas varpininkas dr. Vincas Kudirka viename savo eilėraštyje ragino jaunimą taip darbuotis, kad, gyvenimo pabaigai atėjus, nenueitų į kapą, „be likusio ženklo, kad žmogumi buvęs". Iš tikrųjų kiekvienam mūsų suteikiama proga palikti pėdsakus ant plataus gyvenimo vieškelio: vieni įspaudžia gilesnes pėdas, kiti vos paliečia paviršių; vienų palikimą laiko vėjai greit užpila užmaršties dulkėmis, kitų „ženklas, kad žmogumi buvo" niekad nepranyksta.

Š.m. balandžio 17 d. sukako 20 metų kaip tik nuo vieno tokio neišnykstančio lietuvio mirties, tik labai sunku suprasti, kodėl apie jį nedaug šiandien rašoma, kalbama. O, rodos, Leonardas Šimutis buvo kaip tik toks žmogus, kurio mirties ar gimimo (g. 1892.11.06) sukaktis turėtų būti visuotinė lietuvių šventė, ypač Jungtinėse Amerikos Valstijose.

Galbūt priežasčių reikia ieškoti paties L. Šimučio gyvenime: jo žurnalistinė, visuomeninė, politinė veikla buvo tokia ilga ir plati, kad ją sunku sutalpinti į vieno asmens gyvenimo rėmus, nepaisant gan ilgo amžiaus trukmės. Antra vertus, L. Šimutis buvo kuklus žmogus, nesiveržęs „pasiblizginti" į pirmąsias vietas, neieškojęs garbės ir pagerbimo, tikėjęs, kad atlikti darbai geriausiai liudija žmogaus vertę, o garsiai skamba tik „tušti puodai". Deja, pas mus į „tuščių puodų skambėjimą" daugiau dėmesio kreipiama, kaip į tyliuosius darbininkus.

Nuo 1913 m., kai L. Šimutis atvyko į JAV, galima sakyti, visa lietuviška veikla be jo neapsiėjo. Galbūt 1918 m. vasario šešioliktąją nepriklausoma tapusios mūsų tėvynės kelias į laisvų pasaulio tautų tarpą būtų buvęs daug ilgesnis, o šiandien negalėtume džiaugtis, kad baisiais okupacijos dešimtmečiais Amerika nepripažino Lietuvos įjungimo į Sov. Sąjungą, jeigu nebūtų L. Šimučio veiklos. Ypač reikšmingas jo darbas buvo Tautos fonde, kuriame 1918-1919 m. sekretoriavo ir buvo vajaus vedėjas. Vien per metus buvo surinkta per 350,000 dol., kaip rašė dr. Aleksandras Račkus („Draugas", 1961.06.27): „Tik per Šimučio prakalbas lietuviai suaukojo Lietuvos gelbėjimui per 100,000 dol.". O kiek kartų L. Šimutis vadovavo lietuvių delegacijoms, varsčiusioms JAV prezidentų Wilsono, Roosevelto, Trumano, Eisenhowerio duris; kiek kartų keliavo pas įtakingus vyriausybės ir Bažnyčios vadovus, kad gelbėtų Lietuvą, jos žmones, ypač po II pasaulinio karo pabėgėlius, atsidūrusius Vokietijoje.

Jo įtaka buvo jaučiama daugelyje pagrindinių lietuviškų organizacijų šiame krašte: Lietuvos vyčių, Lietuvių Romos Katalikų federacijos, BALFo, ALTo, LRK susivienijimo, Lietuvių žurnalistų sąjungos ir t.t. Negalima sakyti, kad anuomet L. Šimučio veiklos nevertino jo bendraamžiai čia ir tėvynėje, savieji ir svetimtaučiai. Jam buvo suteikta nemažai įvertinimo ženklų-medalių: Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino III laipsnio ordinas, popiežiaus — „Pro Eclesia et Pontifice", Pavergtų tautų komiteto, Voice of America, Lietuvos vyčių, Pasaulio lietuvių, Katalikų Bendrijos visuomeninės veiklos, Čikagos miesto „Hall of Fame" ir kt. Tačiau jo nepalyginamas įnašas yra lietuviškon spaudon, kurioje L. Šimutis darbavosi nuo 1915 m., baigiant „Draugo" vyriausio redaktoriaus pareigomis, kuriose jis išbuvo 41 metus (nuo 1927 m.). Per tą laiką vien „Drauge" išspausdino daugiau kaip 10,000 straipsnių, o ką bekalbėti apie kitą spaudą — periodinę ir neperiodinę? Jo straipsniai, kaip ir visa veikla, pasižymėjo patriotiškumu, krikščioniškumu ir nepaprasta tolerancija. Jis mokėjo lietuvius vienyti, suburti svarbiems darbams. Ypač vertino spaudos reikšmę lietuvybės ir visų jos apraiškų gyvavimui. L. Šimutis tikėjo: jeigu būtų leista išnykti lietuviškai spaudai užsienyje, tai „būtų tautžudystė pilna to žodžio prasme" („Draugas", 1968.06.28). Drįstame tikėti, kad šio didžiojo mūsų laikraštininko testamentą vykdysime ir lietuvišką spaudą, ypač jo mylimąjį „Draugą", išsaugosime dar daug metų. Tai būtų Leonardui Šimučiui prasmingiausias paminklas.

IŠ IPATĖLIO ŠNEKTŲ

JURGIS JANKUS

60

Rankraščius matė ir tas švaistūnas. Ne tik matė, bet ir rankoj turėjo, kai nuo stalo metė; jis gali užsigeisti antrą kartą atėjęs ir po juos pasivartyti. Reikėjo ir čia ką nors daryti. Net juokas suėmė: kaip žmogus verčia kitą žmogų mokytis meluoti. Nors tik dėl šventos ramybės. Ipatėlio šnekas įsikišau antin, o į aplanką, kurį buvo matęs, surinkau kitokius rašinėjimus. Kad nekiltų įtarimas, ant vieno lapo net balto zuikio pasaką pradėjau. Parašiau: „Burnių Juozelis būtinai norėjo pamatyti baltą zuikį. Žiemą gražiai širmų, vasarą nurudusių buvo matęs, net tokią širmą ausinę kepurę pats nešiojo, bet apie baltą tebuvo tik girdėjęs". Tik tiek. Atrodė, kad ir tiek gali pateisinti ant aplanko išdailintą užrašą. Buvau bekyląs eiti, kai atsivėrė seklyčios durys, ir aš krūptelėjau.

— Tfu! — nusispjoviau. — Kiek tereikia, kad koks velnio beprotis žmogų iš vėžių išmuštų! — dar nusikeikiau ir pagalvojau, kad buvo laikas, kai Karpatuose ir nuo atlekiančio vokiečių „čemodano" nekrūpčiodavau, o dabar staiga ir nuo nelaukto durų virstelėjimo ima šaltas prakaitas mušti.

Tarpdury buvo brolis.

— Žinai, kad tik velnias tegalėtų rasti. O gal ir tam net į galvą neateitų tenai ieškoti, — prašneko.

Supratau, kad šneka apie naganą.

— Į mišką nunešei?

— Buvau benešąs, bet akis užkliuvo už geresnės vietos. Tarp kūdros ajerų giliai į dumblą įmurkdžiau. Vis tiek jis niekam nereikalingas. O tu? Kur savo dėsi? Ar tikrai jau ką taip parašei, kad reikia slėpti?

Ištraukiau rankraštį ir už ančio ir parodžiau tą vietą, kur rašiau apie sidabrinę kulką ir Staliną. Brolis perskaitė ir už galvos susiėmė.

— Ar tau galvoj nebegerai! — subarė. — Ir buvo čia pat ant stalo, kai atėjo?

— Buvo. Norėjau slėpti, bet nebebuvo kada, tai taip ir palikau. O ir slėpti tenorėjau tik nuo milicijos viršininko. Jis kartais pasidomėdavo, ką rašau. Sykį net yra prašęs, kad jo vaikams kokią pasaką parašyčiau. Apie tą kitą net nepagalvojau. Maniau, kad taip ką atvežė. Gal kokį naują mokytoją ar kokį pažįstamą. Neatėjo net į galvą, kad komunistėlis taip gerai rengtųsi. Dabar jie stengiasi lakstyti ko labiau nudryžę.

— Džiaukis, kad taip išėjo. Duokš, tuoj sudeginsiu.

— Ne. Tegu būnie, — paėmiau iš jo rankų rankraštį. — Nešiu paslėpti. Čia iš tikrųjų nieko nėra, bet, kas žino. Gal greitai ir mūsų nebebus, o paslėptus daiktus gal kada nors kas ras.

— Kad tu ir nukalbi, lyg jie būtų nebe žmonės. Praeis karštis, nusiramins, ir vėl gyvensim kaip gyvenę. Tada vėl galėsi rašyti, ką norėsi, o dabar tegu eina į pelenus. Bus rami galva. Duok, — ištiesė ranką. — Virtuvėj ugnis tebesikūrena.

— Neduosiu, brolau. Tas pasiutęs karštis greitai nepraeina. Nuo Galicijos laikų nepraėjo ligi šiol, kai jis ims ir staiga išblės. Šio to esu matęs, kad galėčiau tokiu stebuklu tikėti. Pats žinai, kai į medį įsimeta puvimas, tik ugnis tegali sulaikyti. Žmogus pūva. Ar ir jam reikės ugnies? Pasakyk tu, nes aš nežinau. O deginti, tai nedeginsiu. Kvailai ar protingai, bet kas parašyta, tegu būnie. Išliks, kas nors apie mūsų laikus paskaitys, neišliks, matyti, taip bus reikėję. O dabar nešu, — vėl įsikišau rankraštį į antį.

— Kur?

Išsižiojau sakyti, bet vėl susilaikiau.

— Matai, — po kelių akimirksnių tylos pasakiau, — tik dabar atėjo į galvą, kad visuose slaptuose darbuose labai mažai kas težino, iš kur ką gavo ir kur kam ką perdavė ar kur padėjo. Kažin ar neatėjo laikas ir mums to mokytis. Be reikalo pasakei, kad naganas buvo namuose, be reikalo pasakei ir kur jį padėjai. Jeigu kas, man būtų daug lengviau, jeigu būčiau nežinojęs. Ir aš be reikalo parodžiau, ką buvau parašęs, bet dabar nesupyk — nepasakysiu, net kur einu.

Brolis valandėlę žiūrėjo į akis, nusišypsojo, papurtė galvą, lyg nerasdamas minties, paskum pasakė:

— Gal taip ir geriau. Aš irgi neskaičiau, ką parašei. Net nežinau, ar rašei ką, ar ne. Ir gerai, kad dar nespėjau nė Tavutei pasakyti, nei apie naganą, nei apie tavo rašymus.

Kad neatrodytų keista, paskutinius žodžius rašau nebe namie, bet pas Deveikius. Kai abi Deveikienės užsimetė paskaityti, ką esu surašęs apie Ipatėlį, o Deveikis išėjo paieškoti gilzės ir kuo ją galėtų užtaisyti, kad pelės neįsimanytų įsigraužusios vidun mano popieriuose lizdus susisukti, man atėjo mintis užrašyti viską ligi galo. Tai, gavęs iš jų popieriaus, ir ėmiau rašyti, o bebaigiant rašyti, va, sugrįžo ir Deveikis. Jis atsinešė ne tik gilzę, ne tik emaliuotą puodelį, kuris beveik gerai tiko ant gilzės galo, bet dar ir sukalęs storokų lentų dėžutę gilzei įdėti. Sakė gilzę įsuks į vilnas, užkals dėžutėn ir užkas peludės gale. Taip sakė, net jeigu klojimas ir sudegtų, rankraščiai turėtų išlikti sveiki.

* * *

Jau ketvirta diena, kai nesulaukiam mokytojo. Aną pavakarę, kai šnekučiavomės laukdami, kol moterys perskaitys, ką jis buvo atsinešęs, atvažiavo jo brolis. Sakė, kad iš miestelio dviračiu atlėkė toks berniukas ir pasakė, kad mokyklų inspektorius mokytoją prie telefono šaukia. Nors brolis ir nežinojo, kur mokytojas nuėjo, bet matė, kad ėjo į mūsų pusę, tai berniukui tik pasakė jį suieškosiąs, o pats pasikinkė ir atvažiavo pažiūrėti. Atvažiavęs rado ir išsivežė. Norėjo vežti ir į miestelį, bet mokytojas tik užvalgė ir išėjo pėsčias. Išėjo ir dingo. Nebuvo nei miestely, nei telefonu nešnekėjo. Iššaukti tai buvo iššauktas, bet ar mokyklų inspektorius šaukė, kas žino. Galėjo ir kas kitas mokyklų inspektorium apsimesti. Daug kas matė, kad prie kapinių po medžiais ilgai stovėjo automobilis, bet kai nuvažiavo, niekas nematė. Gal mokytojo jis ko gera ir laukė, nes, eidamas į miestelį, pro tą vietą jis turėjo praeiti.

Močiutė, perskaičiusi kas parašyta, prisiminė dar daug nepaminėtų Ipatėlio pasakų. Nerado nei Starklizdžio istorijos, nei kaip iš Piestupių dingo piestu šokinėją upeliai, nei kaip Papjauny vilkai išpjovė visas sodžiaus avis, nei kaip Degėsy kalvis mėgino išdeginti skylę ligi žemės vidurio, pasisemti aukso ir visus baudžiauninkus iš ponų išpirkti. Jis žinojo Apyrubių, Roėpjaunio ir Rūkės graudžias istorijas, močiutė laukia, nesulaukdama mokytojo, kad dar ir tas istorijas surašytų, bet vargu ar kada besulauks. O aš nebelauksiu. Tai, kas surašyta, sudėsiu į gilzę, uždengsiu puoduku, kad pro puoduko kraštus vanduo ar drėgmė vidun neįeitų, užliesiu vašku, apsuksiu vilnomis, užkalsiu į dėžutę ir peludės gale užkasiu. Pusmetrio gilumo duobutė jau gatava. Užlyginsiu, užpluksiu, užpilsiu pelais ir tegu laukia savo dienos. Tuos paskutinius žodžius perrašau jau aš, Karolis Deveikis.

(Pabaiga)

Leonardas Šimutis. 1892.XI.6 - 1975.IV.17

LEONARDĄ ŠIMUTĮ P[illegible]ISIMENANT

Jeigu reikėtų išvardinti įtakinguosius asmenis, formavusius JAV lietuvių visuomeninę, politinę veiklą prieš Antrąjį pasaulinį karą ir tam tikrą laikotarpį po jo, sąrašo viršuje, be abejonės, turėtume įrašyti Leonardą Šimutį. Nors jo veikla reiškėsi daugiausia katalikiškosios visuomenės rėmuose (Lietuvos vyčiuose, Lietuvių Romos Katalikų Amerikoje susivienijime ir kt.), tačiau jo tolerantiškumas ir mokėjimas sugyventi su kitų pažiūrų žmonėmis suteikė galimybę darbuotis ir kovoti dėl geresnės Lietuvos ateities daug platesniu mastu.

Leonardas Šimutis buvo žurnalistas, rašytojas (net poetas, rašęs L. Šilelio slapyvardžiu), redaktorius, savo gausiais straipsniais per 50 žurnalistinio-redakcinio darbo metų formavęs ne vien lietuvių, bet ir kitataučių nuomonę, pasaulėžiūrą. Spaudoje pradėjęs reikštis nuo maždaug 1911 m., kai jo pirmieji straipsniai spausdinti dar Lietuvoje, atvykęs į JAV 1913 m., netrukus įsijungė į redagavimo darbą, pradėdamas su trumpaamžiu „Kataliku", kiek vėliau redagavęs Lietuvos vyčių žurnalą „Vytį": įdomu, kad L. Šimutis pradžioje buvo pakviestas ne „Vyčio" redaktorium, bet administratorium. Šiaip ar taip, jis su dr. Aleksandru Račkum ir prof. Kaziu Pakštu kartu pradėjo „gimdyti" šį žurnalą nuo 1915 metų. Po to aštuonerius metus redagavo Romos Katalikų Susivienijimo Amerikoje organą „Garsą" (laikraštis tebeleidžiamas ir dabar). Apie ankstyvąjį savo darbą spaudoje L. Šimutis rašė: „kad spauda buvo mano ir mano draugų veikėjų bei bendradarbių didžiausia talkininkė. Teko įsitikinti, kad veikla be spaudos pagalbos būtų sunki, kai kuriais atvejais net neįmanoma. Tai labiausiai ir skatino mane priimti kvietimus dirbti redakcijose, kad galėčiau labiau pasinaudoti laikraščių pasitarnavimu visuomeniniams reikalams" („Draugas", 1968.06.28).

Tai nebuvo vien tušti žodžiai, nes Leonardas Šimutis daugiau kaip 50 metų praleido prie redakcijos stalo — 41 iš jų — „Draugo" vyriausio redaktoriaus kėdėje, į ją atsisėdęs 1927 metais. Rodos, tokio darbo turėjo pakakti, kad užimtų kiekvieną žmogaus gyvenimo minutę ir mintis, tačiau L. Šimučiui nepakako — jis buvo giliai „įklimpęs" į organizacinę, politinę, visuomeninę lietuvių veiklą, kurios tikslas: padėti nepriklausomai Lietuvai atsistoti ant kojų, gauti jai pripažinimą tarptautiniu mastu, suburti JAV lietuvius į talką tėvynei, o po Antrojo pasaulinio karo — rūpintis tūkstančiais pabėgėlių, atsidūrusių Vokietijos DP stovyklose.

L. Šimutis pasižymėjo ne tik kaip gabus žurnalistas, vien savo redaktoriavimo metais „Drauge" išspausdinęs per 10,000 straipsnių, bet ir iškalbingas, uždegantis kalbėtojas. Jis nebuvo pratęs grąžyti rankų, kai padėtis atrodė beviltiška; dairytis į kitus, kai reikėjo atlikti skubius, sunkius ar didžius darbus. Po Antrojo pas. karo Vokietijoje susitelkus tūkstančiams lietuvių pabėgėlių, kurių ateitis buvo ne tik neaiški, bet ir pavojinga, nes Vakarų sąjungininkams atrodė parankiausia visus pabėgėlius grąžinti į Sovietų Sąjungos okupuotas jų tėvynes, L. Šimutis su kitais veikėjais suorganizavo BALFą; prireikus veiksnio, vadovaujančio Lietuvos laisvinimo darbams, nuo 1940 m. (daugiausia jo pastangų dėka) sukurtas ALTas; daug jėgų ir širdies atidavė Lietuvos vyčiams (1934 m. gavo vyčių medalį), LRK susivienijimui, buvo veiklus VLIKo, Lietuvių Bendruomenės ir kitų organizacijų gretose. Kiekviena proga pabrėždavo spaudos, ypač „Draugo" reikšmę organizacijų gyvybei: „Todėl labai gerai žinau, kad be dienraščio paramos jų įkūrimas, išsilaikymas ir veiklos platesnis išsivystymas nebūtų buvęs įmanomas" (ten pat).

Šiandien, minint 20 metų nuo Leonardo Šimučio mirties (jis mirė 1975 m. balandžio 17 d.), darosi keista, kad šis, lietuviams ir Lietuvai tiek gero padaręs, visą save atidavęs žmogus yra retai teminimas. Galbūt kiek šviesos į šį nesuprantamą reiškinį meta dr. Aleksandras Račkus, rašęs apie L. Šimutį „Drauge" (1961.05.27): „Savųjų tarpe jis — ne pranašas. Daugeliui L. Šimutis net nesuprantamas. Net ir man daug kas neaišku.

1937.02.16 Lietuvos valstybė suteikė L. Šimučiui aukštąjį Gedimino III laipsnio ordiną. Tad nesuprantu, kaip galėjo tautininkų režimas duoti ordiną tokiam užkietėjusiam krikščioniui demokratui ir dargi net ateitininkų „Kęstučio" korp! nariui, kaip L. Šimutis.

1952.06. mėn. Čikagos kard. Stritch iškilmingai įteikė L. Šimučiui iš Romos popiežiaus Pijaus XII atsiųstą ordiną „Pro Ecclesia et Pontifice". Tokie ordinai ne šimtams ir ne kasdien duodami, ir ne už pinigus ar politine jėga pakuopiami. Šimutis, tai ne Argentinos turtingoji ir galingoji prezidentienė Peron, kuri ir laikraščius papirko, kad jos dorybes aukštintų, ir pati asmeniškai pas popiežių važiavo, ir jokio ordino negavo. O L. Šimutis tūkstančių bažnyčiai neaukoja, nes yra neturtingas. Tai ir nesuprantu, kaip galėjo tokį Šimutį bažnyčios valdovas pastebėti ir jį ordinu pažymėti...

Leonardas Šimutis yra bibliofilas. Pas jį didžiausios krūvos retų lietuviškų knygų, tik vienos knygutės neturi — tai banko santaupų knygutės. Jis yra poetas, dramaturgas, žurnalistas, organizatorius, kalbėtojas, diplomatas, editorialų rašytojas, organizacijų vadas, ir visad idealistas patriotas. Todėl tasai idealistas yra nesuprantamas praktiškiems „patriotams", kaip toks Šimutis, per 50 metų lietuvių tautai dirbęs, savo jaunystėlę ir sveikatą Lietuvai atidavęs, sau palocių nepasistatė ir tūkstantukų atsargai nesusikrovė. Deja, taip yra".

Apie L. Šimutį šiandien rašyti reikėtų ne straipsnį, bet ištisą studiją. Jį pažinusieji galės vėl prisiminti, o nepažinusieji — susipažinti iš netrukus pasirodysiančios knygos „Lietuvą aplankius", kurioje surinkti straipsniai iš 1935 m., kai jis buvo nuvykęs į Lietuvą dalyvauti Pasaulio lietuvių pirmajame kongrese. Knygą leidžia savo lėšomis jo sūnus, prof. Leonardas Šimutis, Jr. Tačiau galime tvirtinti, kad L. Šimutis mums visiems, ypač spaudos darbuotojams, paliko žurnalisto, redaktoriaus, patrioto pavyzdį. „Aš neturiu laiko" — nebuvo jo žodyne. Antai: 1930 m. Vytauto Didžiojo metų proga Čikagoje jis organizavo milžiniškas eitynes, kuriose dalyvavo dešimtys tūkstančių lietuvių; 1932-1933 m. buvo Dariaus-Girėno skrydžio Lietuvon fondo globėjas; vėliau Atlanto nugalėtojų paminklo statymo fondo narys (paminklas stovi Čikagos Marquette parko kampe, prie 67 ir California g.); nuo 1940 m. ALTo vykdomojo komiteto pirm.; 1943 m. vienas BALFo steigėjų (1943- 1948 m. — centro dir.), tuo pačiu metu dar buvęs ALRK federacijos valdyboje; 1945 m. rudenį drauge su kitais vadovavęs Čikagoje vykusiame Amerikos lietuvių kongrese, o kur dar kitos organizacijos, draugijos, kuriose aktyviai dalyvavo...

Tačiau, nepaisant į kokią visuomeninę ar politinę veiklą buvo įsijungęs, Leonardas Šimutis visų pirma buvo ir liko laikraštininkas-redaktorius, kuriam rūpėjo išlaikyti tvirtą, aukšto lygio lietuvišką spaudą, kad ji jungtų lietuvių visuomenę, stiprintų tarpusavio vienybę ir tolerantiškumą. Jis suprato ir visuomet pabrėžė, kad „didieji, šventumo lygyje stovį, mūsų tautos darbai ir reikalai negali apsieiti be bendruomeninių bei visuomeninių organizacijų, kaip lygiai negali apsieiti ir be spaudos. Todėl spauda ir mūsų veikimas būtinai turi eiti ranka rankon, neatskiriamai. Kas dirba spaudoje ir taip pat kas veikia mūsų organizacijose, tas žino, kaip sunku yra išlaikyti lietuvišką laikraštį, žurnalą, ypač dienraštį, taip pat, kiek daug reikia aukotis mūsų vadams bei veikėjams organizacijas palaikyti, jų veiklon daugiau tautiečių pritraukti, jaunimą suorganizuoti ir prie lietuviškųjų sąjūdžių ji prilaikyti. Tai žinau, kaip žino ir visi kiti senesnieji spaudos darbininkai ir visuomenininkai. Tad galiu nė kiek neabejodamas pasakyti, kad mūsų gyvenimo ir veikimo sąlygose, mes negalime neremti spaudos, negalime leisti jai tik vegetuoti ir sunykti, kaip lygiai negalime prileisti, kad mūsų organizacijos ir jų veikla silpnėtų. Tai būtų tautžudybė pilna to žodžio prasme" („Draugas", 1968.06.28). Tie redaktorius L. Šimučio žodžiai, parašyti dienraščio vedamojo skiltyse, atsisveikinant su redakcijos darbu, atrodo, skirti šiandien mums. Jeigu jie buvo reikšmingi prieš 27 metus, tai šiandien yra dar svarbesni, įsidėmėtini kiekvienam, kas tebedirba lietuvybės išlikimo svetimuose kraštuose labui.

Danutė Bindokienė

VIENAS „OSKARAS" TEKO IR LIETUVEI

JAV kino meno akademijos „Oskaras" užsienio filmų kategorijoje teko rusų režisieriaus Nikita Michalkov filmui „Išvarginti saulės". Pagrindinį vaidmenį šiame filme sukūrė lietuvė aktorė Ingeborga Dapkūnaitė. Ingeborga Dapkūnaitė du kartus turi būti dėkinga savo šypsenai. Pirmą kartą dėl jos anglų režisierius Stokes aktore išsirinko į tarptautinį projektą — spektaklį, statytą Čikagoje — „Kalbos klaida". Vėliau Ingeborga Dapkūnaitė ištekėjo už Stokes ir dabar gyvena Londone, vaidina Rusijoje, Anglijoje, JAV.

Už vaidmenį režisieriaus Todorovskio filme „Pamaskvio vakarai" ji gavo prizą Ženevoje. Rusų režisierius Nikita Michalkov nebuvo matęs Ingeborgos Dapkūnaitės nė viename filme, tačiau jį sužavėjo besišypsančios aktorės nuotrauka. Vaidmeniui filme „Išvarginti saulės" Ingeborga buvo patvirtinta be bandymų.

Kviečiame Visus...

...į Lietuvių Jaunimo Sąjungos DC Skyriaus Septintąjį Politinį Seminarą, kuris įvyks Washington, DC, 1995 m. gegužės mėn 5-7 dd.

KETVIRTADIENIS 5/4/1995
- Registracija Viešbutyje (vakare)

PENKTADIENIS 5/5/1995
- Registracija Dirksen Senato Pastate
- Apie NATO Integracija
  dr. Vytautas Žalys,
  Lietuvos Ambasada Vašingtone
- "Congressional Briefing"
  Astu Banionytė, JAV LB Būstinė
- Sutikimai su JAV atstovais
- "State Department Briefing"
  Department of Defense, State Department, ir Agency for International Development pranešimai.

ŠEŠTADIENIS 5/6/1995
- Registracija Viešbutyje
- Idarbinimo Galimybės Lietuvoje
  Kerry Stromberg
- Karaliaučiaus Rajonas
  dr. Phil Petersen, Potomac Foundation
- Užsienio Pagalba Lietuvai
  Algis Rimas
- JAV LJS Metinis Suvažiavimas ir Centro Valdybos Rinkimai
  pirm. Viktoras Kaufmanas
- Šokiai

SEKMADIENIS 5/7/1995
- Misios Lietuvos Ambasadoje
  kun. A. Saulaitis
- Uždarymas ir Vaišės

Seminaro programa gali keistis

SEMINARO KAINOS
US$65.00 iki 4/17/95 US$78.00 po 4/17/95
US$20.00 negrąžinamas užstatas reikalingas su ankstyva seminaro registracija, ir US$40.00 vietoje.

HYATT ARLINGTON HOTEL
1325 Wilson Blvd.
Arlington, VA 22209
(703) 525-1234
Gauti kambario nuolaidą, reikia paminėti grupės vardą: "Lithuanian American Youth Assn." iki 1995 m. balandžio mėn 17 d.

Papildomai informacijai bei registracijai prašome kreiptis į Viktorą Kaufmaną, JAVLJS-DC, 5608 Kirkham Ct., Springfield, Virginia 22151-1708
tel.(708)503-5161 fax.(703)642-8795

LIETUVA LITUANIA

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą laivu su pristatymu į namus.
Skubiems siuntiniams - AIR CARGO.
Komercinės siuntos pagal susitarimą.
Dokumentus, įgaliojimus notarizuojam veltui.
MAISTO SIUNTINIAI nuo $29.- iki $98.-

Aukštos kokybės maisto produktai

Du patys populiariausi, tai šventinis už $39.- ir 55 svarų įvairaus maisto už $98.-

$39.- kava tirpi, kava malta, vitaminizuota arbata (tirpi), kakava tirpi, vaisių koncentratas, sausainiai, alicjus, mėsos konservai, aspirinas, multivitaminai.

$98.- dešra (rūkyta), mėsos konservai, šprotai, vaisių koncentratas, margarinas, alicjus, sūris, sausainiai, vitaminizuota arbata (tirpi), kakava tirpi, kava malta, kakava, cukrus, kruopos (ryžiai), makaronai, razinos, majonezas, ričšutai (išlukštenti), konservuoti žirneliai, konservuoti agurkai, šokoladas, aspirinas, multivitaminai. 55 svarai arba 25 kg.

Pageidaujant prisiųsime smulkią informaciją.
Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą.
Dirbame nuo 1987 m.
TRANSPAK, 2638 W. 69th St.
Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

ATLANTA IMPORT-EXPORT INC.
Siuntiniai į Lietuvą, Latviją, Estiją, Rusiją, Ukrainą, Baltarusiją
GREITAS IR SAUGUS PRISTATYMAS TIESIAI Į NAMUS

Mūsų raštinės:
447 S.Correy Ave.,St.Pete Beach, FL 33706 Tel. (813)363-7700
639 East 185th Str, Euclid, OH 44119 Tel. (216)481-0011
52 Feagles Rd., Warwick, NY 10990 Tel. (914)258-5133
Rochester, NY Tel. (716)232-4111
Pittsburgh, PA Tel. (412)481-6222

(312)434-2121 1-800-775-SEND
2719 West 71st Street, Chicago, IL 60629

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

OAK LAWN REALTY
6253 W. 95 St.
Oak Lawn, IL 60453
BALYS BUDRAITIS
Patarnauja įvairių nuosavybių pirkime bei pardavime, mieste ir priemiesčiuose. Suinteresuoti skambinkite:
BUDRAIČIUI
Bus. 708-499-7000 Res. 312-778-3971
Fax. 708-499-7006 Pager 312-308-0307

FOR RENT

Išnuomojamas 5 kamb. 2 mieg. apšildytas bt.; šaldytuvas, ir virimo plyta; 71 St. ir Washtenaw apyl. **$425 į mėn. + 1 mėn. „security dep" ir „lease".** Kreiptis į Almą: **312-476-8727.**

MISCELLANEOUS

Ieškau pirkti pilnavidurialis žiedais jazmino krūmą, arba mainyti į geros atmainos vynuogę (uogos be sėklų). Suinteresuoti skambinkite **Kazlui: 708-916-1591, Lombard IL.**

KEST CONSTRUCTION, INC.
Kokybiška nauja statyba ar remontas.
312-767-6191
Kęstutis Rekašius

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turiu Chicagos miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuotai ir sąžiningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

10%—20%—30% pigiau mokėsit pas mus už apdraudą nuo ugnies, taip pat ir už automobilio draudimą.
FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(312) 581-8654

DAINŲ ŠVENTĖS VAIZDAJUOSTĖ

Prisiminkite praeitos vasaros Dainų šventę Alvido Buklio nufilmuotoje ir Vidos Kuprytės suredaguotoje aukštos kokybės VHS juostoje.

Kaina tik $25

Čekius siųsti:
Lithuanian R. Catholic Federation of America
4545 W 63 Street
Chicago IL 60629

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161
RIMAS L. STANKUS
- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas patarnavimas
- **MLS** kompiuteriuir **FAX** pagalba
- Nuosavybių įkainavimas **veltui**
- Perkame ir parduodame namus
- Apartmentus ir žemę
- Pensininkams nuolaida

HELP WANTED

Reikalinga moteris padėti moteriai lengvoje namų ruošoje, virti ir gyventi kartu; 6 dienos darbo, antrad. laisvas, $150 į sav. Skambinti tarp 12-3 val. pp. **tel. 708-562-5583**

Čikagos kompanija, dirbanti kultūros ir mokslo srityje, **ieško žmogaus koordinuoti ryšiams su** visuomene. Būtina kalbėti lietuviškai ir angliškai. Pirmenybė galinčiam dirbti su kompiuteriu. Prašome siųsti resume adresu **P.O. Box 14517, Chicago IL 60614.**

Ieškoma moteris prižiūrėti ligonę ir padėti namų ruošoje vakariniame Čikagos priemiestyje. Darbas savaitės dienomis **8:30 v.r. - 5:30 v. p.p.,** arba savaitgaliais, **12 val. - 10 v.v.** Reikia šiek tiek suprasti angliškai ir turėti savo transportaciją. Kreiptis vakarais, **tel. 708-843-8858**

NORĖTUMĖTE VAIDINTI TELEVIZIJOS REKLAMOSE?
Reikalingi ir vaikai, ir suaugę, ir senesnio amžiaus asmenys. Patyrimas nebūtinas.
Kreiptis:
1-800-843-4716

VALYMO—VIRIMO DARBAI
Reikalingas suaugęs asmuo Glen Eagle Country klubui Lemont, IL apylinkėje. Valymo, virimo darbai pilną laiką. Rekomendacijos reikalingos, taip pat šiek tiek kalbėti angliškai. Informacijai skambinti: **Retha, tel. 708-257-5466,** pirmad.-penkt. **9 v.r. - 5 v. p.p.** Kalbėti angliškai.

TAISOME
SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MAŠINAS, ŠALDYTUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VĖSINTUVUS.
H. Deckys
Tel. 585-6624

„SAULUTĖ", LIETUVOS VAIKŲ GLOBOS BŪRELIS, DĖKOJA

A.a. sūnaus PAULIAUS MAČIUIKOS atminimui, jo Tėveliai, GRAŽINA ir BENIUS atsiuntė „Saulutei" draugų suaukotus **$1,482** paremti našlaičius, invalidus vaikus ir daugiavaikes šeimas Lietuvoje. „Saulutė" labai užjaučia tragiškai žuvusio a.a. Pauliaus tėvelius ir artimuosius ir dėkoja aukojusiems: A. D. Miliūnai, J. I. Gyliai, V. M. Zdanys Leming, J. Newmyer, R. D. Kožicai, A. C. Kožicai, Mr. & Mrs. H. Krisch, Mr & Mrs. W. Curtin, V. A. Rastoniai, M. D. Banevičiai, V. O. Vaitkai, K. I. Nenortai, T. Patterson, Mr. & Mrs. C. Walker, J. I. Petkaičiai, L. I. Končiai, B. Kožicienė, L. R. Kapeckai, Mr. & Mrs. N. Kogan, M. Aleksandravičius, A. Ward, Department of History of University of Connecticut, A. W. Van Dusen, Berris, E. Cameron, R. Coons, J. Lewis, Mr. & Mrs. R. Langley, M. A. Privitera, V. I. Alksniniai, A.A. Januškos, B. Heiss, Vernon Ct. Maple St. School, Mr. & Mrs. G. Barbaret, Mr. & Mrs. B. Novotny, J. Giurgevich, Mr. & Mrs. M. Taylor, Mr. & Mrs. D. Crecelius, Mr. & Mrs. M. Onstott, P. Meyer, M. Černiūtė, Vyt. Černius, R. V. Martinonis, Cheyenne Wyoming Department of Environmental Quality.

Koncerto vieta
Bilietai

Balandžio 23 d. 2 v.p.p.
Sekmadienis
Maria aukštesniosios mokyklos auditorijoje
Chicago, IL

Bilietai—Lion Frame Gallery, sav. L. Narbutis
3125 W. 71st. ST., Chicago, IL
Tel.: 312-778-6322
ir kasoje prie įėjimo nuo 12:30 val. p.p.

Dirigentas —DARIUS POLIKAITIS

LIETUVIŲ MENO ANSAMBLIS „DAINAVA"
50 METŲ JUBILIEJAUS SUKAKTIES PROGA
—STATO—
MUZIKINĮ MONTAŽĄ—KONCERTĄ
—DALYVAUJA—
Solistė —**DANA STANKAITYTĖ**
Dirigentas —**DARIUS POLIKAITIS**
Režisierius ir scenos apipavidalintojas—**VYTAS ČUPLINSKAS**
Chormeisteris—**AUDRIUS POLIKAITIS**
Akompaniatorius—**RIČARDAS SOKAS**

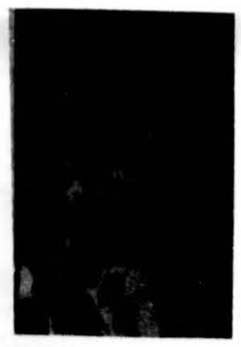

Solistė —DANA STANKAITYTĖ

LAIŠKAI

DĖL ELTOS SIUNTINĖJIMŲ

PAPRASČIAUSIAS NESUSIPRATIMAS

Šiandien gavome „Draugo" dienraščio straipsnį „Žiburys po puodu?" Labai gaila, kad informacijos apie Lietuvą siuntimas tampa tokia didele problema. Tačiau skaitydami apie šiandieninį mūsų valstybės gyvenimą, Jūs tikriausiai suprantate ir jos vargus.

Lietuvoje, kaip ir daugelyje Rytų Europos valstybių, vyksta skausmingos transformacijos. Labai gaila, bet ekonominės krizės aukomis pirmiausia tampa vargingiausi, o visuomeninėse sferose — kultūra. Nesurenkami mokesčiai verčia valstybę suveržti diržus daug kur.

Nepaisant to, Vyriausybė šiemet iš rezervo fondo išskyrė 40 tūkstančių litų apmokėti „Eltos" siunčiamai užsienio lietuviams informacijai. Didžioji išlaidų dalis — ryšio kaina. „Elta" — jau savarankiška akcinė bendrovė, ir jai Vyriausybė negali įsakinėti. Agentūros vadovybė, kaip ir mes, galvoja, kad lietuviška spauda Čikagoje gali pasidalyti gaunama informacija. Būkime ūkiški — nejaugi yra pigiau siųsti tą pačią medžiagą kelis kartus per vandenyną (mokant po keliolikų litų už minutę), negu perduoti iš vienos Čikagos gatvės į kitą?

Manau, kad tiek „Draugas", tiek „Rytmečio ekspresas" sutiks gauti informaciją ir ja tarpusavyje dalytis. Ar čia yra koks nors mums suprantamas konfliktas? Tačiau atleiskite — nei Vyriausybė, nei „Elta" čia jau negali būti teisėju.

Labai gaila, kad šiemet negalime skirti tam tikslui didesnės sumos. Palyginimui galime pasakyti, kad visiems 1995 metams visiems užsienio žurnalistams Lietuvoje priimti tegalėjome išskirti 5 tūkstančius litų (1,250 dolerių) — tikrai kukliai. O juk ir mums, ir jums svarbu, kaip mūsų valstybė bus parodyta pasaulio visuomenei.

Manau, kad šią keistą istoriją galima laikyti paprasčiausiu nesusipratimu. Ne nesusipratimu tarp Lietuvos ir išeivijos, o dviejų lietuviškos spaudos institucijų tarpusavio nesusikalbėjimu. Nors tai nieko baisaus — ir pas mus to pakanka.

Naudojuosi ta proga padėkoti jūsų skaitytojams bei klausytojams už moralinę paramą, kurią Jūs rodote Lietuvos valstybei ir jos siekiams. Kad išeivija dažnai yra stipri atrama Lietuvai visuose jos žygiuose, pas mus yra gerai žinoma .

Vilius Kavaliauskas
Vyriausybės atstovas spaudai
Vilnius,
1995.04.13

SIŪLOME DALINTIS INFORMACIJA

Perskaičiau Jūsų straipsnį „Žiburys po puodu?" („Draugas", balandžio 8 d.). Suprantu Jūsų susirūpinimą dėl kasdieninės informacijos apie įvykius Lietuvoje. Dėkoju už teigiamą mūsų darbo įvertinimą. Kartu su Jumis esu susirūpinęs, kad išeivija gautų kuo daugiau informacijos apie įvykius Lietuvoje. Tačiau informacija, ypač jos persiuntimas, yra labai brangus. Kol ELTĄ atitinkamai rėmė Lietuvos Vyriausybė, mes siuntėme informacijos biuletenius užsienio lietuviams devyniais adresais. Nuo šių metų Vyriausybė labai sumažino lėšas, skirtas kompensuoti išlaidoms už biuletenius užsienio lietuviams. Kaip jau minėjau ankstesniame laiške, adresus, kam siųsti biuletenius, galutinai parinko Vyriausybės Informacijos centras.

Suprasdamas informacijos svarbą užsienio lietuviams, šį reikalą ne kartą kėliau Vyriausybei. Tačiau pakankamai lėšų tęsti tam darbui negavome. Teko mažinti adresatų skaičių. ELTA neturi galimybių skirti tam lėšų iš savo biudžeto.

Dar kartą, kaip ir ankstesniuose laiškuose, siūlome JAV lietuvių organizacijoms dalytis informacija. Kita išeitis — komercinė sutartis su ELTA.

A. Semaška
ELTOS direktorius

PRANEŠIMAS

Jeigu pernai Lietuvos telegramų agentūra ELTA turėjo 310,000 litų finansavimą informacijos persiuntimui, tai šiemet ši suma sumažėjo iki 40,000 litų. Dėl to ELTA sumažino savo informacinių biuletenių (kasdieninių ir savaitinių) siuntimą į JAV, Argentiną ir Australiją nuo 9 adresatų pernai iki 3 adresatų šiemet. Taupumo tikslais Elta buvo nutarusi siųsti žinias į JAV tik vienu adresu, — R. Lapo vadovaujamai radijo stočiai „Rytmečio ekspresas", o galintiems apsimokėti už gaunamą informaciją pasiūlė ją prenumeruoti.

Tai nepatenkino lietuvių laikraščių, ypač dienraščio „Draugas" redakciją ir tų adresatų, kurie ELTOS žinias gaudavo jau iš „Draugo" redakcijos arba kitų gavėjų.

Sužinojusi apie ELTOS nutarimą siųsti žinias į JAV vienam adresatui ir kilusius dėl to priverstinio sprendimo nepasitenkinimus, siekdama aprūpinti lietuvių žiniasklaidos priemones skubia informacija iš Lietuvos ir pašalinti begimstantį konfliktą, Lietuvos ambasada Vašingtone pasiūlė Lietuvos Užsienio ministerijai ir ELTOS vadovybei, kad ELTOS informacijos būtų siunčiamos į Lietuvos ambasadą Vašingtone, o po to ambasada galėtų pagal atskirą susitarimą persiųsti pranešimus lietuvių laikraščiams ir radijo stotims Jungtinėse Amerikos Valstijose.

Ambasadorius A. Eidintas gavo ELTOS direktoriaus A. Semaškos sutikimą, jog ELTOS pranešimus JAV ir Kanadoje to pageidaujančioms vietos lietuvių institucijoms, gaus ir platins tik Lietuvos ambasada Vašingtone. Manome, kad šis sprendimas patenkins visus lietuvių laikraščius ir radijo stotis, bus sutaupyta daug lėšų, nors ir padaugės darbo ambasados tarnautojams.

Labai prašome lietuvių laikraščių redaktorius ir radijo stočių vedėjus skubiai atsiųsti į Lietuvos ambasadą Vašingtone raštišką paraišką ELTOS kasdieniniams ir savaitiniams biuleteniams gauti, nurodant tikslų Jūsų fakso numerį, adresą, telefoną. Ambasada, imdamasi šio darbo, nesiekia jokių komercinių tikslų, o tik bando rasti išeitį iš susidariusios padėties ir prašys atlyginti tik ELTOS biuletenių persiuntimo išlaidas, kurios bus nepalyginamai mažesnės, negu užsisakant jas iš Lietuvos.

Visais šiais klausimais prašome skambinti ambasadoriaus padėjėjui Linui Orentui. Telefonas 202-234-5860.

Pareiškėjų taip pat prašome parašyti, kokioms lietuvių įstaigoms anksčiau persiuntinėjote gaunamus ELTOS biuletenius ir ar galėsite tą darbą tęsti toliau.

Lietuvos ambasados Vašingtone Spaudos skyrius

Redakcijos pastaba. Kaip matyti iš šių pranešimų, į „Draugo" redaktorių susirūpinimą dėl Eltos biuletenio sustabdymo sulaukta nemažai reakcijos iš atitinkamų Lietuvos įstaigų. Džiaugiamės, kad Lietuvos ambasados JAV pastangų dėka Eltos biuletenis bus vėl mums siunčiamas. Šiomis pozityviomis žiniomis mielai dalinamės su savo skaitytojais.

PRASMINGI DARBAI NENUGRIMSTA UŽMARŠTIN

Daug nostalgiškų jausmų ir net graudulio sukėlė š.m. sausio 15 d. buvusios paskutinės lietuviškos šv. Mišios, prieš 90 metų lietuvių statytoje, rūpestingai prižiūrėtoje ir puoštoje Šv. Kryžiaus bažnyčioje, Čikagoje. Tai buvo tartum paskutnis sakinys šios veiklios lietuviškos parapijos istorijos paskutiniame puslapyje, ką lyg bylojo didžiajame altoriuje, virš Nukryžiuotojo galvos, esantis užrašas: „Consumatum est".

Klausėmės prasmingų kun. J. Kidyko, SJ, pamokslo žodžių, išreiškiant pagarbą šios šventovės statytojams ir užlaikytojams. Tai buvo šios parapijos žydėjimo metai, kai ji garsėjo didingais religinės muzikos koncertais, puikiu solistų ir chorų giedojimu iškilmingų pamaldų metu. Visi prisimename anuomet sausakimšai pripildytą erdvią, aukštais skliautais, bažnyčią, kai didžiųjų švenčių metu maldininkai net jos prieangyje netilpdavo.

Tačiau prasidėjus parapijos tuštėjimo metui, atsirado saujelė pasišventėlių, užsimojusių pratęsti šios parapijos bent dalinį lietuvišką gyvastingumą. Daugiausia čia pasidarbavo šios idėjos pradininkas žinomas visuomenininkas Algis Regis. Tai jo su Juliaus ir Paulinos Mačiulių talka daugiau nei visą dešimtmetį lietuviška malda ir giesmė nenugrimzdo, lyg Alaušo varpas, istorijos gelmėn.

Ir dar už vieną didelį ir nepaprastai reikšmingą darbą turime būti veikliajam Algiui Regiui dėkingi, nes tik jo atkaklių pastangų dėka galime savo brangius mirusius artimuosius palydėti iki kapo duobės taip, kaip pagal senus lietuviškus, religinius papročius pridera. Kažkodėl ši jo veikla mūsų spaudoje beveik neminima. Jis gi tikrai nusipelnė didelės padėkos ir pagarbos žodžio už savo tylią, bet labai reikšmingą veiklą.

Sofija Jelionienė,
Darien, IL

DVEJŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A.†A.
ZITA NIJOLĖ ROSKO
Mikulskytė

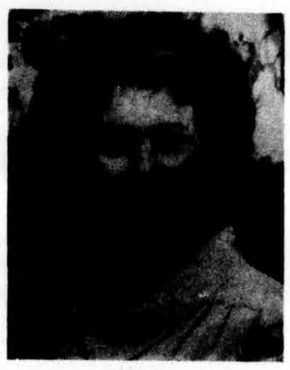

Jau praėjo metai dveji —
Tamsūs liūdni be Tavęs,
Be Tavo meilės, be paguodos,
Be vilties...
O kas supras, o kas padės?..

Mirė 1993 m. balandžio 18 d. Šią liūdną sukaktį minint, šv. Mišios bus atnašaujamos balandžio 21 d. 7:30 val. ryto Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje, taip pat Lietuvoje, Kybartų bažnyčioje, kurioje a.a. Zitelė buvo pakrikštyta.

Nuoširdžiai prašome draugus ir pažįstamus dalyvauti šv. Mišiose ir pasimelsti už a.a. Zitelės sielą.

Nuliūdę: vyras, vaikai, motina, broliai su šeimomis.

A.†A.
ELENAI VALTERIENEI

mirus, dukrai RĖDAI ir žentui JUOZUI ARDŽIAMS, o taipgi ir visai jų šeimai reiškia nuoširdžiausią užuojautą ir drauge liūdi

Inž. Bronius Masiokas

Brangiai Motinai

A.†A.
ONAI KEMEŽIENEI

mirus, jos dukrą RAMUTĘ KAZLAUSKIENĘ kartu su šeima giliai užjaučiame.

Gailė ir Robertas Vitai

A.†A.
JONUI PURTULIUI

mirus, žmoną ELENUTĘ, sūnų VYTĄ ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame.

Broliai Jarai

Kolegai, ALGS nariui,

A.†A.
Dr. ADOLFUI BALTRUKĖNUI

mirus, liūdinčiai žmonai STASEI ir šeimai reiškiame nuoširdžią užuojautą.

Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjunga

A.†A.
Dr. RIMGAUDAS S. BUDRYS

TĖČIUI

Man vis matos išbalinti metų plaukai,
Gilios raukšlės kaktoj, melsvos akys...
Mielas Tėti, kodėl tu mane palikai,
Išėjai, net sudie nepasakęs?

Be Tavęs liko tuščia ir liūdna namuos,
Širdį drasko skaudus netekimas,
Nieks negali manęs nuramint nei paguost,
Koks žiaurus kartais būna likimas!..

Tu pavasario laukdavai visad labai
Nes atbundančią gamtą mylėjai,
Bet nespėjęs išvysti, kaip sprogsta klevai,
Šį pasaulį palikti turėjai.

O gimtajam sode greitai vyšnios žydės
Ir alyvos prie šulinio skleisis
Tik užgesusi Tavo širdis nespurdės,
Pasidžiaugt jų žiedais nepareisi.

Į gyvenimo kelią išeinant manęs,
Apkabinęs prie savęs neglausi,
Negalėsi palaiminti rankom savom —
Jos sustingusios, šaltos, bejausmės.

Kaip sunku patikėt, kad Tavęs nebėra,
Kad pareinant jau nepasitiksi..
Kartais rodos, esi netoliese manęs,
Tik pašauksiu — ir Tu atsiliepsi.

Taip ir noris pašaukt, kad atleistum, prašyt,
Tavo balsą išgirst dar nors kartą,
Bet, deja... Tu jau amžiams išėjęs esi
Už gyvenimo durų užvertų.

Vilija Tirlikaitė

Šv. Mišios už a.a. dr. Rimgaudą S. Budrį bus atnašaujamos balandžio 21 d. 8 val. ryto Palaiminto Jurgio Matulaičio misijos bažnyčioje.

Visi giminės, draugai ir pažįstami kviečiami dalyvauti šiose Mišiose.

Šeima

A.†A.
ONUTEI BRADŪNAITEI KEMEŽIENEI

iškeliavus į Amžinąjį Viešpaties Prieglobstį, liūdinčią jos šeimą, brolius KAZIMIERĄ su šeima ir JUOZĄ BRADŪNUS bei visus artimuosius giliai užjaučiame ir drauge liūdime.

Genovaitė ir Aleksandras Radžiai
Stasė ir Cezaris Surdokai

Miela p. STASE, Tavo gilų širdies skausmą mylimam Vyrui

A.†A.
ALGIRDUI MANVYDUI

mirus, nuoširdžiai atjaučiame. Sūnui STASIUI ir dukrai LORETAI su šeimomis reiškiame gilią užuojautą.

Marija Vaitkienė, dukros—
Gražina ir Živilė su šeimomis

Mylimai Motinai

A.†A.
ONAI KEMEŽIENEI

Amžinybėn išėjus, seserišką užuojautą reiškiame mūsų sesei RAMUTEI KAZLAUSKIENEI ir visiems jos artimiesiems.

„Aušros Vartų"/„Kernavės" tunto skautės ir vadija

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Visi ateitininkai, turintieji teisę dalyvauti Užsienio Ateitininkų federacijos Tarybos rinkimuose, prašomi balsuoti už pasirinktus kandidatus ir užpildytus balsavimo lapelius nedelsiant pasiųsti Rinkimų komisijai. Laiko nedaug. Balsavimo lapeliai turi būti grąžinti ne vėliau kaip š.m. balandžio 21 d. (pašto antspaudo data). Balsavimo taisyklės, kartu su balsavimo lapeliais ir vokais buvo pasiųstos visiems balsavimo teisę turintiems Ateitininkų federacijos nariams.

Aleksandras Atutis, gyv. Pleasant Hill, CA, anksčiau gyveno Čikagoje, buvęs ilgametis ,,Dainavos'' ansamblio narys, pirmas užsisakė bilietus į koncertą ir banketą, dar pridėdamas auką. Jis jau ruošiasi atvykti ir dalyvauti ,,Dainavos'' 50 metų sukakties minėjime. Nors šiuo metu ,,Dainava'' liūdi savo ilgamečio nario ir valdybos ižd. a.a. Juozo Vieraičio, bet pasiruošimo koncertui darbai nesustojo.

Į ,,Dainavos'' ansamblio 50 metų sukaktuvinį banketą, įvyksiantį sekmadienį, balandžio 23 d., 5 val. p.p., Condesa del Mar pokylių salėje, visi stalai yra išplatinti. Yra galimybė tik pavieniams asmenims bankete dar rasti vietos.

Marquette Parko Lietuvių namų savininkų draugijos narių susirinkimas bus penktadienį, balandžio 21 d., 7 val. vak., Švč. M. Marijos Gimimo parapijos salėje, 6820 S. Washtenaw Ave. Daugiau informacijų galima gauti, skambinant 778-7508.

Šv. Kazimiero seserys visus kviečia dalyvauti šv. Mišiose, prašant Dievo, kad jų vienuolijos įsteigėja Motina Marija Kaupaitė būtų paskelbta palaimintąja. Šv. Mišios bus aukojamos šeštadienį, balandžio 22 d. 9:30 val. ryte, motiniškojo namo koplyčioje, 2601 W. Marquette Rd. Jas aukos Čikagos vyskupas Gorman. Malonėkite dalyvauti.

Prof. dr. Jonas Račkauskas ragina visus, gavusius JAV Lietuvių Biografijų Žinyno anketas ir dar jų negrąžinusius į Lituanistikos tyrimo ir studijų centrą, tą nebedelsiant padaryti. ,,Kol dar savo tarpe turime leidinio redaktorę Jonę Liandzbergienę, ji gali sklandžiau koordinuoti duomenų rinkimą ir jų panaudojimą knygoje; jai grįžus į Vilnių, kontaktą su Amerikos lietuviais palaikyti nebus taip lengva'', — sako centro pirmininkas. Anketų negavusieji ar jų neberandą, gali kreiptis į LTSC, 5620 S. Claremont Avenue, Chicago, IL 60636-1039 (tel. 312-434-4545).

Atšaukiamas ,,Žaidimų ir priešpiečių'' renginys. Lietuvos Vyčių 112 kuopos valdyba praneša, kad balandžio 30 d. Švč. M. Marijos Gimimo parapijos salėje numatytas ,,Žaidimų ir priešpiečių'' renginys **neįvyks.** Dovanų traukimas bus gegužės 16 d. susirinkimo metu.

Stasys Drangužis, Chicago, IL, ,,Draugo'' knygyne nusipirko daug knygų. Esame dėkingi, kad mūsų knygyną aplanko spaudos mylėtojai.

Dėmesys vaiko darbeliams — geriausia auklėjimo priemonė. Su tuo sutinka ir Eligijus Lelis, aplankęs ,,Žiburėlyje'' savo sūnų Justą.

Nuotr. **Irenos Senkevičienės**

x Balandžio 30 d., sekmadienį, 3 val. p.p. įvyks iškilių pianistų, Sonatos ir Roko Zubovų koncertas **,,Tėviškės'' parapijos bažnyčioje, 6641 S. Troy Ave., Chicago.** Visi maloniai kviečiami atsilankyti į šį renginį.

(sk)

x Vytautas Kernagis Čikagoje! Balandžio 22 d., 6:30 v.v., Jaunimo centro didžiojoje salėje išgirsite visų laikotarpių populiariausias dainas. Informacija: **Rolandas, tel. (312) 778-7500.**

(sk)

x Kompiuteriai su lietuvišku šriftu bei kitomis programomis **pigiai.** Kaina **nuo $559.** Specialistų paruošti pagal Jūsų užsakymą. Galime persiųsti tiesiai į Lietuvą. Pasiteiraukite tel. **(312) 607-9140, prašykite Valdo.**

(sk)

ARAS ROOFING
Arvydas Kiela
Dengiame ir taisome
visų rūšių stogus
Tel. 708-257-0746
Skambinti po 6 v.v.

x Cicero Maldos Būrelis globoja našlaitę Sonatą iš Anykščių rajono. Už atnaujintą metinį mokestį **$150** dėkojame! **,,Lietuvos Našlaičių Globos'' komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago IL 60629.**

(sk)

x Nuo Abėcėlės... Kryžiuočių... Pavardės... iki Žvirblio, mūsų mažuomenė ras įdomių, lengvų pasiskaitymų apie savąjį ir visą pasaulį gausiai iliustruotoje, spalvingoje VAIKŲ ENCIKLOPEDIJOJE. Ši didoka, kietais viršeliais patvariai įrišta knyga savo 286 puslapiuose teiks daug malonumo (ir aplinkos pažinimo — be prievartos, be ašarų). Visi straipsneliai yra artimi vaiko galvosenai; jie parašyti lietuvių autorių (jų net 18). Kiekvienas straipsnelis iliustruotas natūralių spalvų piešiniu; juos sukūrė 13 lietuvių dailininkų. Knyga ir patriotinė, ir pamokanti. Ją tik pernai išleido Vilniuje Mokslo ir Enciklopedijų Leidykla. Už $23.00 čekį tuoj pasiųs Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centras, 5620 S. Claremont, Chicago, IL 60636-1039.

(sk)

Sol. Arnold Voketaitis.

Tarptautiniu mastu pasižymėjęs sol. Arnoldas Voketaitis (bosas-baritonas) per beveik pusšimtį savo sėkmingos karjeros metų dainavęs kone su kiekviena žymia operos grupe JAV (vien tik su Lyric operoje, Čikagoje, pasirodęs per 18 sezonų), taip pat Meksikoje, Ispanijoje, Kanadoje, Pietų Amerikoje; dalyvavęs programose su simfoniniais orkestrais, Chicago, New York Philharmonic, Philadelphia, Cleveland, Detroit, Minnesota, San Francisco ir kt., atliks dalį programos Nekalto Prasidėjimo parapijos Brighton Parke sukaktuviniame koncerte, švenčiant šios parapijos 80 metų gimtadienį, balandžio 30 d. Lietuviškai visuomenei, atvykstančiai į koncertą, nereikės važinėti po platų pasaulį, kad turėtų progą ir malonumą pasiklausyti šio pagarsėjusio solisto, todėl visi raginami dalyvauti koncerte.

Žurn. Juozas Žygas paruošė gražų, išsamų ,,Dainavos'' ansamblio sukaktuvinį leidinį, kurį spausdina ,,Draugo'' spaustuvė. Leidinį bus galima įsigyti Maria aukštesniosios mokyklos patalpose prieš sukaktuvinį koncertą balandžio 23 d. Kaina 3 dol. Tai istorinės reikšmės leidinys, gražiai aptariantis ansamblio ilgų dešimtmečių darbą ir žmones, kurie prie to darbo gausiai prisidėjo.

Lietuvos vyčių 112 kuopos narių susirinkimas yra šiandien, balandžio 18 d., 7:30 val. vak., Švč. M. Marijos Gimimo parapijos salėje. Visi kuopos nariai kviečiami dalyvauti.

Nijolė Ščiukaitė ir **Jurgis Žukauskas** atliks linksmą programą balandžio 28 d., 7:30 val. vak., Ateitininkų namuose, Lemonte. Vakarą ruošia JAV LB Vidurio vakarų apygardos valdyba.

Primename, kad Velykų stalas bus padengtas Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, balandžio 22 d., šeštadienį, 5 val. p.p. Savo dalyvavimu ne tik paremsite PLC, bet ir perduosite lietuvišką tradiciją savo vaikams bei vaikaičiams, kurie, prie tų tradicijų pripratę, jas tęs ir toliau. Rezervuokite sau vietą pas Aldoną Palekienę 708-448-7436 arba pas Vilę Marchertienę 708-985-7216. Visus kviečia PLC renginių komitetas, kuriam sumaniai vadovauja Bronė Nainienė.

x Marijona Dikinis, jau kelinti metai globoja našlaitį. 1995 metams ir vėl atsiuntė **$150** ir priedo **$20** švenčių dovanai, kuri buvo pasiųsta tiesiog našlaičiui į Lietuvą. Dėkojame! **,,Lietuvos Našlaičių Globos'' komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629.**

(sk)

x Siuntiniai į Lietuvą laivu per **TRANSPAK.** Skubiems siuntiniams — AIR CARGO. **Maisto siuntiniai** nuo **$29** iki **$98.** Produktai aukštos kokybės. Du populiariausi tai $39 šventinis siuntinys ir 55 sv. įvairaus maisto už**$98. TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772.**

(sk)

TĘSIAMA SVARBI TRADICIJA

Jau 22-rą kartą Lietuvių Moterų klubų federacijos (LMKF) Čikagos skyrius rengia lietuvių abiturientų pristatymo visuomenei pokylį, kuris įvyks birželio 4 d., sekmadienį, 5 v. p.p. Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje, Lemonte.

LMKF Čikagos skyriaus valdyba jau vasario mėn. sukvietė abiturientų motinų susirinkimą, kuriame buvo išrinktas pagalbinis motinų komitetas: Daina Dumbrienė ir Milda Harris pirmininkės, Marytė Utz, Stefa Prielgauskienė, Virginija Paulienė, Eglė Novak, Dalia Januškienė — narės.

Šis komitetas kartu su LMKF Čikagos skyriaus valdyba rūpinsis abiturientų pristatymu visuomenei per spaudą ir pokylyje.

Aukštesniąsias mokyklas baigusieji jaunuoliai iškilmingai įtraukiami į suaugusiųjų gretas, kad lietuviškoji visuomenė dar ilgiems metams liktų tvirta savo tautos tradicijų, kalbos ir kultūros paveldėtoja ir puoselėtoja.

Visi su viltimi žvelgiame į žydinčią ir brėstančią jaunąją kartą, sekdami jų mokslinį pasiruošimą gyvenimui, jų pasaulėžiūros brendimą, o svarbiausia — jų lietuvišką nusistatymą. Kiekvienas jaunas lietuvis yra mūsų ir taip nedidelės tautos svarbus ir brangus narys. Todėl rengėjos mano, jog ne vien tėvai, giminės ir draugai, bet ir plati visuomenė gausiai susirinks nuoširdžiai pasitikti ateinančios naujos lietuvių kartos.

LMKF tikslas visada buvo ir bus apjungti išeivijos lietuves moteris tam, kad palaikytų gyvas lietuviškas tradicijas: Velykų stalą, Kalėdas, Kūčias, meno parodas, kultūrines vakarones ir t.t.

Atstačius Lietuvos nepriklausomybę, LMKF Čikagos skyrius įstojo į šalpos darbą, siųsdamas siuntinius Lietuvos seneliams ir remdamas ,,Lietuvos Vaikų vilties'' ligonius ir tėvus. 1994 m. Šv. Kalėdų proga jiems buvo išsiųsta 1,400 dol. Numatoma ir šiais metais paremti ,,Lietuvos Vaikų viltį'', siųsti siuntinius seneliams Lietuvoje ir reikštis kultūrinėje veikloje. LMKF Čikagos skyrius tikrai vertas mūsų visuomenės palankumo ir paramos.

Birutė A. Vindašienė

VELYKŲ PUSRYČIAI ,,SEKLYČIOJE''

Žodis Velykos yra paskolintas iš gudų, ir reiškia ,,Didelę dieną''. Tai labai tinkamas pavadinimas šiai šventei. Lietuvoje Velykos yra laikomos viena iškilmingiausių metų švenčių. Velykos yra ne tik Kristaus prisikėlimo, bet visos gamtos pabudimo iš žiemos miego šventė.

Lietuvoje visi važiuodavo, eidavo į Prisikėlimo pamaldas. Ir mes einame į Prisikėlimo mišias, o paskui, kas kur gali, namuose, svečiuose, pas vaikus ar tėvus, gimines ir pan., valgome iškilmingus pusryčius, Ne visi turime giminių, ne visi esame pakviesti Velykų pusryčiams, o vienam žmogui ypač per Velykas, valgyti pusryčius lyg ir nesmagu. ,,Seklyčioje'' jau tradicija — ruošti Velykų pusryčius ir kviesti visus norinčius juose dalyvauti.

Jonas ir Janina Mikulioniai, Sterling Hts, MI, Velykų švenčių proga šimtine papildę Draugo fondo nario įnašus iki 400 dolerių, pridėjo ir tokius eiliuotus linkėjimus: ,,Nors lydi 'Draugą' kliūtys takuose žemės/ Ir vargų debesys kartu keliauja, —/ Tegu giesmėj Velykų švinta dangus aptemęs/ Ir Prisikėlimo džiaugsmu skamba Aleliuja!''

Nuoširdus ačiū už linkėjimus ir čekį.

Čikagos ir apylinkių Nekalto Prasidėjimo Marijos seselių rėmėjų valdybos dalis su talkininkėmis. Sėdi iš dešinės: Birutė Jasaitienė — pirmininkė, Jadvyga Dočkienė, Valerija Čepaitienė, ses. Palmyra, ses. M. Margarita; II eil. Izabelė Stončienė, Viktorija Valavičienė, Emilija Kantienė, Regina Jautokaitė, Petrė Andriukaitienė, Juzė Ivašauskienė, Aldona Ankienė, ses. Pranutė.

PUTNAMO SESELIŲ VAKARIENĖ

Po pal. Jurgio Matulaičio suruoštos minėjimo š.m. sausio 29 d., Nekaltai Pradėtosios Marijos (Putnamo) vienuolyno rėmėjos toliau tęsia savo veiklą. Savo antrąjį šiemetinį renginį pradėjo sekmadienį, kovo 26 d., šv. Mišiomis Jėzuitų koplyčioje. Mišias aukojo kun. dr. Kęstutis Trimakas su koncelebrantais — kun. Algirdu Palioku ir prel. Ignu Urbonu.

Baigiant Mišių auką, kun. Trimakas priminė, kad netekome trijų rėmėjų ir darbuotojų: Salomėjos Endrijonienės, Agnės Kižienės ir Pranutės Ivanauskienės. Susirinkusi pilna koplyčia rėmėjų, sukalbėjo amžiną atilsį už jų sielas. Aukojamas Mišias papuošė Laima Stepaitienė giedodama ,,Ave Maria'' ir ,,Laudamus Te''.

Pasibaigus Mišioms, visi dalyviai rinkosi į Jaunimo centro didžiąją salę vakarienei. Pirmąjį žodį tarė rėmėjų pirmininkė Birutė Jasaitienė. Ji pasakė, kad šiemet dviejų mėnesių laikotarpyje Putnamo seselių rėmėjos neteko trijų darbščių talkininkių. Viena iš pirmųjų rėmėjų pradininkių buvo Pranutė Ivanauskienė. Ilgametė būrelio pirmininkė buvo Salomėja Endrijonienė. Visą korespondenciją vedė Agnė Kižienė. Jos buvo pagerbtos susikaupimo minute. Pirmininkė priminė, kad Putnamo seselių darbo laukas yra labai platus. Jos savo darbą pradeda su darželio vaikučiais ir baigia savo gilios senatvės sulaukusiais seneliais prieglaudoje.

Antroji kalbėtoja buvo seselė Margarita. Ji perdavė Seselės Ignės telefoninę padėką rėmėjoms už jų nenuilstamą triūsą. Ses. Margarita pasakojo, kaip rėmėjų aukos panaudojamos. Kadangi šios kongregacijos seselių dauguma gyvena Lietuvoje ir jų centras yra ten, todėl dabar Kaune yra statomas namas, į kurį seselės galės susiburti, gyventi vienuolyne. Šiuo metu Nekaltai Pradėtosios Marijos seselės dirba visose Lietuvos vyskupijose. Ypač daug dirba Caritas, vadovaujamas seselės dr. Albinos Pajarskaitės. Kelios seselės yra atvykusios į Putnamą, kur talkina vienuolyne ir gilina studijas, o seselė Pranutė darbuojasi kaimyniniame Lemonte.

Po gardžios vakarienės, kurios valgius pagamino nuolatinė vyriausioji šeimininkė Ona Norvilienė su savo padėjėjomis ir Ankų ,,Baltic'' kepyklos dosnumu, vyko meninė dalis. Programą atliko solistai Margarita ir Vaclovas Momkai. Jie padainavo lietuviškų dainų solo ir duetų pynę. Reikia pažymėti, kad tiek Margarita ir Vaclovas Momkai, tiek sol. Laima Stepaitienė, jiems skirtus honorarus paaukojo seselių rėmėjų iždui.

Kiekvienas dalyvis, apsilankęs šioje Putnamo seselių rėmėjų suruoštoje vakarienėje ir dar palikęs auką seselių vedamiems geriems darbams, atliko savo krikščionišką pareigą. Kaip airių poetas William Drennan pasakytų, kad pirmoji Dievo meilės duktė yra labdara, padaryta kitam žmogui.

Saulė Jautokaitė

„ROJUS" ŽEMĖJE

Vyresniųjų lietuvių centro vadovybė suruošė išvyką į gėlių parodą, McCormick pastate. Kaip viena šeima susirinko norintieji iškylauti. Prisėdus pilnam autobusui keleivių, bematant atsiradom numatytoj vietoj. Įėjus į pastatą, pasiskirstę būreliais pasileidome takų takeliais po gėlynus. Pasijutome tartum ,,rojuje''. Ištrūkę iš dulkėto miesto, pajutome oro grynumą ir gėlių aromatą. Bekeliaujant ir traukiant į save gėlių aromatą, lyg ir pavargsti. Štai sodelis su suoliukais kviečia atsisėsti po rojaus obelaite, aplipusia žiedais. Atsisėdus gali stebėti aplinką. Štai orchidėjos, išsiskleidusios pilnu savo grožiu, šalia — kuklios baltos ramunėlės, taip brangios mūsų širdžiai. Kiek pailsėję, vietą užleidžiame kitiems. Beeinant toliau, susitikdami savo bendrakeleivius, dalinamės įspūdžiais, patardami kur eiti, ką pamatyti. Iš įvairiausių gėlių nupinta gražuolė ir pabaisa. (Beauty and the beast). Toliau — geltonų gėlių sijonėliu vilkinti balerina, kaip gyva, rodos, tuoj pradės šokti. Taip eini iš pasakos į pasaką ir viskas nupinta iš gėlių, įvairiausių spalvų. Netrūksta šitam ,,rojuje'' ir užkandinių, groja švelni muzika. Ir vėl būreliais sėdame už baltų stalų, gurkšnojame kavutę. Dar ne viską matėme, tad atsikvėpę, einame toliau. Vėl gėlių darželis, o jame graži šokėja šoka Havajų šokį. Atsirado viena iš mūsų tarpo, kuri prisijungė ir taip pat šoko. Turėjom gardaus juoko, ir mes jai paplojome. Paskirtas laikas baigiasi, tad iš lengvo sukame autobuso link. Grįžus į ,,Seklyčią'', salėje susėdę prie stalų, pradėjome dairytis virtuvės link, iš kur sklido malonus aromatas, nes buvome gerokai praalkę. Numalšinus alkį, išvykos vadovė E. Sirutienė visiem padėkojo, kad buvome drausmingi, susiklausę. Atsilyginant E. Sirutienei už didelį rūpestį, A. Gudaitienė pasiūlė sudainuoti ,,O atsimenu namelį''. Raginti nereikėjo, tad padėkos ženklan ,,Seklyčioje'' skambėjo graži daina, tuo labiau, kad savo tarpe turėjome mūsų solistę Danutę Stankaitytę.

Taip praleidę paskutinę žiemos dieną, skubėjome poilsiui į namus, laukdami rytojaus pavasario.

Ona Lukienė

Vilė Marchertienė (iš kairės) ir Irena Geležienė Pasaulio lietuvių centro virtuvėje.

Nuotr. **Vytauto Jasinevičiaus**